

Razgled po svetu.

AVSTRIJSKO-OGRSKA.

Avstrijski cesar Franc Jožef I. je povodom svojega obiska v Bosni in Hercegovini pomilostil okoli 200 jetnikov.

Značilno je, kako se je izrazil cesar napram nadškofu Stadlerju, ki je obenem tudi apostolski delegat za slovanske dežele balkanskega polotoka. Rekel mu je: "Zopet ste bili v Rimu. Bolje bi bilo, da bi tak potovanja opustili, ker imajo itak samo namen, da bi se Rim vmešaval v našo politiko."

Kakor smo že zadnjič poročali, je pri volitvah stranka nadškofa Stadlerja propadla, in so prodrli srbski kandidati. V volilnem boju so proti škofovi stranki najbolj agitirali frančiškani, kar se je Stadlerju za malo zdelo in se je pritožil proti frančiškonom pri papeški stolici o Rimu.

Pri državnoborskih volitvah na Ogrskem povsodi zmagovalno prodira vladna stranka, ki bode imela v državnem zboru absolutno večino.

Cesar Franc Jožef je brzojavno častital ministrskemu predsedniku Khuen-Hedervaryu nad tem uspehom. Franc Košut pripisuje poraz svoje stranke in splošni izid volitev znanemu brutalnemu postopanju vlade, ki je tudi povsodi volilce podkupovala. Vsaj Košutovi tako zatrjujejo.

NEMČIJA.

Cesarjevo civilno listo bodo povišali. In to baje na 20 milijonov mark. (Sedaj znaša med 14 in 15 milijoni.) Tako so sklenili voditelji konservativcev, narodnih liberalcev in naprednjakov v pruski deželni zborni. Na to se nanašajočo vlogo bode vlada v kratkim predložila. Čuje se, da cesar z dosedanjim dohodki ni mogel živeti, ker ga vzdrževanje svojih gradov, raznih oper in gledališč preveč stane. — Delavec je zadovoljen, če se more na dan nasiti in pošteno preživeti. —

Na prestolonaslednika se je izvršil atentat. Toda kakšen! Blazen človek, ruski Žid Abraham Eierweiss mu je vrgel pod noge s fižolom napolnjeno kositrino škafčico in princ bi skoro strahu umrl! Blaznega reveža so poslali v norišnico.

Iz Muenchna na Nemškem se poroča: Sedaj, že nekaj časa vsi pijani bivalci bavarskega mesta Dorfen, (okoli 2000 prebivalcev), so zažgali tamošnje pivovarno, ker ni hotela dajati piva 2 feniga pri vrčku cenjeje, kakor so zahtevali. Tudi sosedna poslopja je upepelil požar.

Orožniki so hoteli posredovati, a množica jih je napadla in pretepla. Tudi požarna bramba je bila napadena. Pobesneli ljudje so prerežali cevji, da je bilo rešilno delo onemogočeno. Končno je pivovarna popustila in obljubila, da bode zopet prodajala pivo po starih cenah. Škode, katero je povzročil požar je 24.000 mark.

ITALIJA.

Zopet strašni potresi.

Rim, 8. junija. Včeraj je bil po vsej južni Italiji močan potres. Po najnovejših uradnih poročilih je bilo pri potresu ubitih najmanj 30 oseb, mnogo več jih je ranjenih, 40 mest in mnogo večjih vasi je vsled potresa trpelo.

Neapolj, 8. junija. Tri močne potresne stresljaje je bilo čuti včeraj zjutraj v pokrajini provinc Avellino in poročila, da je mesteca napol v razvalinah in da je najmanj 20 ljudi ubitih.

Tudi po drugih mestih je napravil potres veliko škodo. Rim, 8. junija. Po poročilih, katera je dobila italijanska vlada, je mesto Calistri vsled potresa jako trpelo. Razni dvajset usmrtenih je veliko število oseb ranjenih. —

V San Lessorio, ki ima okoli 2300 prebivalcev, se je mnogo hiš porušilo. Kolikor je dosedaj znano, ni pri tem nikdo izgubil življenja, a več oseb je ranjenih. Po mnogih

drugih krajih je potres zahteval veliko človeških žrtev.

Kakor hitro je prišlo poročilo o katastrofi v Rim, je izdal ministrijski predsednik Luzzatti povelje, naj se vojaške čete v vzgorenih krajih zberejo; on sam bode vodil rešilna dela. Začasno je nakazal prefektu provinc Avellino \$10.000 za prvo pomoč v sili; prefekt je brzojavno naprosil pomoči. Vlada bode naprosila parlament, naj dovoli \$100.000 za pomoč.

Kralj Viktor Emanuel se je odpeljal s svojo soprogo z posebnim vlakom na mesto katastrofe —

V San Lessorio so se žvepleni vrele, katerih je tam vse polno, vsled potresnega gibanja odprli in preplavili vso okolico; iz poplave se dvigujejo škodljivi plini.

Slabejše potresne stresljaje so začutili v mestih Cozenza, Paola, Cantanzaro, Reggio, Penza, Benevento, Capua in Melfi. Vendar tam niso napravili velike škode.

Prvi potresni sunek je bil ob 3:07 zjutraj, ko je vse prebivalstvo spalo. Mnogi so bežali v nočnih oblekah na ulice. V provinci Avellino so trajali stresljaji 10 sekund. V istoimenskem mestu (20.000 prebivalcev) je potres zahteval samo eno žrtev — starega moža, ki je od strahu umrl. A vsega prebivalstva se je polotila velikanska panika.

MEXICO.

Vera Cruz, Mex., 8. junija. V državi Yukatán je zopet izbruhnil upor. Mehikanska vlada pošilja vojaške čete v kraje, kjer se dan za dnem ponavljajo nemiri. Semkaj došla poročila, javljajo, da je že tudi tekla kri in da se pripravljajo uporniki na bitko z vladnimi četami. Bitko je pričakovati v kratkem.

Poročilo iz Meridie, glavnega mesta države Yukatán, javlja neodvisnemu listu "El Dietamen", da so v soboto Maya-Indijanci pobili 40 oseb. Druge brzojavke poročajo, da pleni 5000 upornikov kraj Valladolid, ki leži 95 milj južno od Meridie, ter da pobijajo vladne, policijske in druge uradnike. Naplenili so mnogo pušk in samokresov. Prebivalci Valladolida bežijo v Meridie.

Topničarka "Morelos" je s 600 vojniki na krovu odpeljala. Druga čaka prihoda 1000 vojakov, da se istotako odpravi v nemirne kraje. Železniška in brzojavna zveza med Meridie in nemirnimi mesti je sedaj prekinjena. Proga Yukatán-železnice je na daljavo 20 milj razkopana. Baje so Indijanci usmrtili mnogo brzojavnih uradnikov. Med mrtvimi je tudi Jefe Politico, kriminalni sodnik.

Uporniki so se dobro zastražili in pričakujejo prihod vladnih čet. Prejšnji voditelj upornikov Bonilla in polkovnik Victor Montenegro sta na čelu revolucionarnarjev.

Pokrajine Tinum, Nayma in Tunkas, med Meridie in Valladolidom, so bile napadene, a prebivalcev, razum vladnih uradnikov, ni nikdo nadlegoval. Če je bilo tudi tam kaj ljudi usmrtenih, ali če so uporniki po teh krajih plenili, ni znano. —

Vse brzojavke so podvržene strogi cenzuri.

NICARAGUA.

Najnovejše zmage nicaragujskih revolucionarjev menda vendar niso bili tako velike, kakor se je poročalo. Vodja upornikov, General Estrada, ki se je hotel s predsednikom Madrizom pogajati, a ta na mirovne predloge ni odgovoril ni, se je sedaj obrnil na sodni dvor v Cartago, naj isti ves svoj vpliv uporabi v to, da odgovori predsednik na najnovejšo ponudbo, katera predlaga, da posredujejo Združene Države med njima, in da se razpišejo nove volitve za predsedniško mesto, za katero pa ne smeta biti kandidata ne general Estrada in ne predsednik Madriz. —

P. N. NAROČNIKOM!

Vse one naročnike, ki so nam še kaj na dolgu, prosimo, da z ostale zneske čimprej pošljejo.

Delo in štrajk.

RAZMERE V ILLINOISU.

Illinoiški plutokrati, lastniki premogovih rogov, so 4. t. m. zborovali v Chicagi. Na tem zborovanju so sklenili, agresivno nastopiti proti štrajkujočim premogarjem. K zborovanju jih je primoralo pomanjkanje premoga; vsled štrajka namreč chicaski tovarnarji nimajo dovolj premoga in se pritožujejo, kakor tudi nekatere železniške družbe. To je razljutilo premogarske barone in začeli so pretiti, da bodo unijo razdrli. V to kličejo tudi vlado na pomoč; ta pa, kakor se zatrjuje, ostane neutralna.

Dne 5. junija je došlo v Chicagi zborujočim magnatom poročilo, da so strojniki pri vodnih sesalkah, inženirji in drugi mehaniki ostavili rove skoraj po vsej državi in se pridružili štrajkarjem. Razumljivo je, da jih je to poročilo jako neprijetno dirnilo. — Ker, ako pri sesalkah strojniki ne opravljajo svoje službe, je mogoče, da voda rove zalije, kar bi pomenjalo za lastnike istih velikansko škodo.

Predloga, državnega delavskega komisarja, da bode on posredoval med štrajkujočimi premogarji in lastniki rogov, ni hotela nobena stranka sprejeti. V katerega priloge se bode boj končal, se sedaj še ne more vedeti. Seveda, če delavci vstrajajo, je gotovo, da zmagajo, ker vrednost pridobivanja premoga se ne dá preceniti. Illinois je druga premogarska država v Združenih Državah in v tem pogledu jo prekosijo samo Pennsylvania. Lastniki premogovih rogov v Illinoisu gotovo ne bodo tako nespametni, da bi kar tako pustili opustošenje rogov po vodi. Izjavili so že, da bodo mesta strojnikov pri sesalkah nadomestili z drugimi delavci, katere hočejo najeti. Vsled razburjenja, ki vlada med štrajkarji, je toraj mogoče, da pride med njimi in skabi do spopadov, kar bi bilo povsem umevno, ker se delavci že dva meseca borijo za svoje pravice.

Kaj je vzrok, da ravno tu ni mogoče priti do sporazuma, ki se je dosegel drugje, r. popolnoma jasno. Nek zastopnik lastnikov premogovih rogov dolži vodje delavske zveze, da so oni krivi, ker hočejo baje svetu dokazati, da dosežejo vse, kar ni mogoče doseči predsednik narodne zveze, Lewis.

A to ni verjetno. Ščimur so se delavci v drugih državah zadovoljili, bi se tudi delavci v Illinoisu in vodje bi se morali podvreči. A druge okolnosti so vzrok nespornorazumljen. To je že pred daljšim časom objavil član državne delavske komisije. Ta uradnik je že naprej vedel, da bode trajal štrajk v Illinoisu daljši čas, kakor drugje. V dokaz temu je navedel mnogo vzrokov, katere je dobro utemeljil. Ker nam pa ne dostajajo prostora, bomo o tem natančneje govorili v našem naslednjem članku v prihodnji številki G. S.

Štrajk v Wilkesbarre, Pa. — Štrajk delavcev pri Pennsylvania Coal Co. se je razširil. 12.000 štrajkujočim premogarjem so se pridružili, prošli teden delavci Consolid Mine pri Aricola. Delo počiva v vseh premogovih rogovih omenjene družbe. Okoli 500 delavcev je odšlo pred premogove rove, v katerih se je še delalo, in prigovorili so stavkokaze, da so tudi oni zaštrajkali. Oddelek državne policije je bil za vse službe pripravljen, a ni mogel ničesar podvzeti, ker so se zadržali štrajkarji mirno. Štrajkarji zahtevajo, da jim superintendent družbe, Max, misleno obljubi, da se bode priložil ugodilo. Družba se pa nič udati in pravi, naj se vrnejo premogarji na delo, spor bode pa razsodil posebni odbor. Nadalje je opustilo delo 500 delavcev Lackawanna majne, ki je last Temple Iron Co. v Blakeley. Delavci Sunnyside majne Humbert Coal družbe v Jeffry so zaštrajkali. Zahtevajo boljše ventilacijo rova in zatrjujejo, da so pri tehtanju premoga goljufani.

Štrajk v Boston, N. Y. V Boston je ostavilo delo 1500 delavcev, med katerimi so strojniki, stavbinski delavci, mizarji itd., ker se njihovi prošnji za povišanje plače ni ugodilo. Delavci zatrjujejo, da postane štrajk splošen, če se njihovim zahtevam ne ugodijo, in da zaštrajka nadaljnih 10.000 delavcev.

Štrajk pri Pennsylvania Coal Co. končan. Pred zaključkom lista smo dobili sledeče poročilo: Štrajk 12.000 premogarjev Pennsylvania Coal družbe, ki ima med Dunmore in Wilkesbarre mnogo premogovih rogov, je vsled posredovanja italijanskega konzula, Fortunato Tiscar, končan, ker je pregovoril štrajkujoče premogarje, da so sprejeli družbin pogoj, po kateremu bode med premogovo družbo in štrajkarji posredovalo razsodišče.

Konzul je govoril pri štirih zborovanjih v Pittstonu s tem uspehom, da se je pri vseh zborovanjih sklenilo, pričeti drugi dan z delom. Ko je dospelo to poročilo v Old Forge in Dunmore, kjer so bila istotako zborovanja, so sklenili štrajkarji onega okraja, iti na delo.

Kar se ni drugim posrečilo, ki so priganjali štrajkarje na delo, se je posrečilo konzulu Tiscar.

Predno je konzul štrajkarje pripravil od tega, si je zagotovil od uradnikov Pennsylvania Coal družbe pismeno zagotovilo, da se bode takoj po začetku dela rešilo sporno vprašanje med družbo in štrajkarji, in to po razsodišču.

ČASNIKARSKA PRAVICA.

Pred par tedni je sedel tu v Chicagi na zatožni klopi neki Ferguson, uradnik prohibicionističnega lista radi žaljenja časti in obrekovanja. Kot tožitelj je nastopil človek iz države Maine, katerega je urednik v imenovanem listu razglasil kot nesramnega, človeka brez karakterja, ki je razdeljal dom sosedu svojega s tem, ako mu je izneveril ženo, katero je potem sam poročil. Urednik se je zagovarjal sam in dokazoval da je njegov list opravljal dolžnosti ljudstva. Sodnik Barnes je, govoreč porotnikom, zavzel napredno stopnjo, tako se vsaj nam zdi, ter se izrazil za pravico na podlagi predpostav. To pa je gotovo močna zadača časopisov napram ljudem, ki vzemirajo ljudsko moralo. Spodaj podajamo izvešček, ki dokazuje naprednost sodnika.

"Porotnike obveščam, da je ljudstvo opravičeno vedeti o ljudski diskuziji da se ve ravnanje nagibati ali varovati, to pa je prednost in dolžnost časopisov da podaje ljudstvu podatke o takih diskuzijah in da argumentirajo teoretično o stališču za javne koristi. In ako so informacije, ki jih podajajo časopisi, resnične, ali če časnikarji varujejo v dejstva, ki se jim zde resnična, in dobijo potrdila, ki se jim zde resnična, jih postava v tem protežira in njih publikacije postanejo kakor že znano, privilegirane publikacije ali poročila, in v takih slučajih ljudstvo zahteva, da se da časopisom prostost, da govorijo; in vse kar postava od urednikov in časnikarjev zahteva, je dobra volja in poštena misel, da so njihova poročila resnična, in ta dejstva naj bojo na dobri in trdni podlagi resničnosti."

Skoraj bi ne rabili omenjati, da je bil urednik Ferguson od porotnikov oproščen zajedno v obeh slučajih.

Socijalistična državna konvencija. Pierre, S. D. 9. junija. Socijalisti te države so imeli tukaj svojo državno konvencijo in postavili so svoje kandidate za prihodnje volitve. Platforma indosira Western Federation of Miners in se izjavlja za splošno volilno pravico. —

Tajnosti španske inkvizicije smo prvi, drugi, tretji in četrti zvezek zopet prejel, in jih priporočamo. Prodajamo jih po 25c vse štiri zvezke skupaj, poštnine pristo.

Razne novice.

Velikanska prevara.

Illinois Central železniška družba je dvignila tožbo proti svojim štirim bivšim uradnikom, namreč Joseph E. Burkeju, William Renshawu, O. S. Keithu in Joseph M. Taylorju. Dolži jih, da so v svoji lastnosti kot železniški uradniki v zvezi z Blue Island Car and Equipment Co., Memphis Car Co., American Car & Equipment Co., Ostermann Manufacturing Co. in International Car Co. ogoljufali Illinois Central železniško družbo za več kakor \$1.500.000. Delali so na ta način, da niso pustili popravljati železniških vozov v družbinih delavnicah, ampak v o njih omenjenih družb. Te so zaračunale za delo velikanske svote, zraven tega so pa še jemale iz zaloge Illinois Central železnice barvo, olje, tračnice, les itd., ne da bi za to kaj plačale. Obdarovale so uradnike z delnicami.

Illinois Central železnica zahteva tudi od American Car družbe obračun.

Najvarnejše mesto.

Jefferson City, Mo. 9. junija. V celici tukajšne državne jetnišnice, v kateri sta bila zaprta Lee Jager in Joseph Vail, so našli državni detektivni pravečo delavnico za ponarejanje denarja, namreč orodje za vlivanje kovino in več izgotovljenih pol in četrt dolarskih novcev.

Governor Haldy je naznanil, da bode oba jetnika v oktobru, ko se sestane zvezno sodišče, pomilostil, da se bode proti njima lahko začelo kazensko postopanje vsled ponareje denarja.

Za delo prestar.

Petra Zimmermanna, ki je skoraj vse svoje življenje prebil v zaporih, in to vedno radi konjskih tatvin so pred nekaj dnevi izpustili iz jetnišnice v Pittsburgu, Pa. Sedaj že 87 let stari mož je menil, da je za delo pač prestar in da se bode kmalu vrnil. S temi besedami se je poslovil od jetniškega ravnatelja.

Japonska ekspedicija na južni tečaj.

New York, N. Y. 9. junija. Veliko pozornost je vzbudila tukaj vest, da namerava tudi Japonska prirediti ekspedicijo na južni tečaj. Poročnik japonske armade, N. Sirare jo bode vodil; pričakuje, da se bode mogel s svojimi ljudmi odpraviti v mesecu juliju, ali najkasneje v avgustu. Imel bode ladijo, z 150 tonami prostornine, in moštva 16 mož. Seboj bode vzel posebne stroje, 15 sani in več mandžurskih ponijev. —

Na farme jih vleče.

Washington, D. C. 9. junija. — Poročila, katera je dobil oddelek "reklamacijske službe" zemljišnega urada za naseljevanje, izkazujejo, da se je podalo to spomlad nenavadno veliko število ljudi iskat zemljišča v države Montana, Oregon in Washington, kjer je še mnogo zemljišč pod naseljskimi postavami na razpolago. — Vendar so to takozvana suha zemljišča, ki pa vendar, če se pravilno obdelujejo, dobro obrodijo. Mnogo teh naseljenecv se je podalo tudi na jugozapad.

Razveselivo je poročilo, da se mnogoštevilni, v Canado izselivši se farmerji, zopet vračajo v Združene Države. — Tekom leta 1909 se je izselilo iz Združenih Držav 72.349 oseb, med katerimi jih je bilo 41.871 državljanov. Ceni se, da se jih je od zadnjih vrnilo okoli 15.000.

V državah Montana, Idaho, Washington in Oregon se pridno gradijo železniške proge, kar veliko pripomore k naseljevanju zapuščenih zemljišč.

FRANCIJA.

Preiskava proti nuni Candidi, ki je bila aretovana radi goljufije, je doprinesla že mnogo obtežilnega gradiva, a pobožna sestra pričakuje obravnavo povsem ravnodušno. Prijateljev, ki se zanjo zanimajo, ji ne manjka. Nek bogat mož ji je ponudil \$300.000; neka šivilja je poslala svoje pristradane novce v znesku 50 frankov.

Jetnici je bil bivši predsednik Emilie Loubet zelo naklonjen in jo je odlikoval z redom častne legije. Podrobnosti o sestri Candidi, oziroma njenemu prejšnjemu življenju se sedaj niso popolnoma znane. Eni jo imenujejo intrigantino, ki se tudi groženj ni ustrašila, samo, da je dosegla svoje namene. Drugi zopet trdijo, da je postala žrtev svojega fanatičnega nagnenja za izvrševanje dobrodelnosti. Stara je 61 let in se je prej imenovala Jeanne Faurestier. Pred 15 leti je prišla revna in brez sredstev v Pariz. Takrat se je nastanila s štirimi tovarišicami v mali gostilni, kamor so zahajale samo propadle ženske in njihovi priležniki. Nekaj mesecev pozneje jo je bilo videti v "višjih" krogih in priporočevali so jo radikalni politiki, da je pri bogatih ljudeh priberala velikanske svote. — Klerikalno časopisje sedaj noče o goljufivi nuni ničesar pisati. Umevno!

KITAJSKO.

Peking, 9. junija. Prihodnjo sredo se predloži vladni zahteva, da takoj skliče narodni parlament. Provročitelji te zahteve so provincajni shodi, katere podpirajo trgovske organizacije. Pred nedolгим časom izdani cesarjev dekret, ki je vstanovil provincajne shode, izjavlja, da se je vse storilo; da se postavi splošna zakonodajna korporacija, katero se skliče devet let po prvem provincajnem shodu. Sedaj zahteva provincajni shod, ki se je sestel tukaj, da se takoj skliče narodni parlament. Zastopniki so sklenili, da ostavijo glavno mesto samo tedaj, če se ugotovi njihovim zahtevam. Osem iz njihove srede se jih je zavezalo, da izvršijo samomor, če se bode princ vladar Čun odločil držati se prvotnega programa.

Špijoni zalezujejo delegate, ker je kitajska vlada prepričana, da imajo revolucionarne ideje.

Dobil državljanske papirje.

31. maja je ponovno prišel v Cincinnati, O. Englishman Walter J. Millard pred okrožnega sodnika Hollister in ga prosil za državljanstvo, katero se mu je vedno odbijalo radi njegovega radikalno socialnega mišljenja.

"Želim vam staviti le eno vprašanje. Ali ste socialist, in kaj je vaš socializem?" Vpraša ga sodnik Hollister.

"Jaz sem socialist," odgovori Millard, in nadaljuje: "Jaz odobravam ekonomično svobodo. Verujem, naj ljudstvo lastuje in obratuje rudokope, tovarne in vse druge produktivne naprave. Tudi verujem, da se to lahko mirnim in postavnim potom doseže. In to je zagovor moje ekonomične teorije."

Ko je Millard prenehal s svojim govorom, povzel je besedo sodnik Hollister, in izrekel, da je Millard brezdvomno opravičen do državljanstva, ter zapovedal, da ga naj zaprišejo in mu dajo državljanski papirji.

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošiljam:		
za \$ 10.35		50 kron,
za \$ 20.50		100 kron,
za \$ 41.00		200 kron,
za \$ 102.50		500 kron,
za \$ 204.50		1000 kron,
za \$ 1020.00		5000 kron,

Poštarina je všeta pri teh svotah. Doma se nakazuje svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarje pošiljate izplačuje c. k. poštne hranilni urad v 11. do 12. dne.

Denarje nam poslati je najprejčnejše do \$25.00 v gotovini v priporočenem ali registriranem pismu, večje zneske no Domestic Postal Money Order ali pa New York Draft.

FRANK SAKSER CO.

82 Cortland St. New York
6104 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio

VOHUN.***

SPISAL J. F. COOPER.

(Nadaljevanje.)

Šestnajsto poglavje.

Častnik, kateremu je bil izročil Dunwood krošnjarja, je odstopil svojega jetnika stražmojstru. — Vinski duhovi so gospodarili v glavi mladega poročnika, vse stvari okoli njega so nekako plesale in ga opominjale, naj gre spat. Potem ko je bil stražmojstru, kolikor je mogel, zabičil, naj pazi skrbno na jetnika, se je mla- di mož zavlil v svoj plašč, iztegnil na klop pred ognjem in kmalu našel pokoj, katerega je bil tako potreben.

Zadaj h koči je bila prizidana dolga šupa, na katere enem koncu je bil prirejen majhen oddelek kakor shramba za živež (katerega je bilo seveda zmeraj le bore malo notri), in ob enem si je bila izbrala Liza ta kot za svojo spalnico; tukaj je bila spravljena slednjič tudi prtljaga čete, in nad vsemi temi zakladi je bdelo oko straže, ki je zadaj za šupo korakala gor in dol.

Drug vojak, postavljen v bližini hiše, da straži konje častnikov, je mogel poslušati tej shrambi od spredaj potrebne pažnje, in ker ni imela ista ne okna ne kakega drugega izhoda razum vrat, jo je smatral stražmojster za najpripravnejši kraj, kjer bi spravi svojega jetnika do trenutka, ko ga obesijo. Stražmojstra Holistra so napotili v to različni razlogi, pred vsem pa odsotnost marketendarice, ki je ležala ta čas v kuhinji kraj ognjišča in sanjala, da napada njeno četo sovražnik, in imela pri tem šum, ki ga je napravil njen lastni nos, za trobentanje Virgincev. K temu je prihajal še čuden nazor, ki ga je imel naš veteraneec o življenju in smrti, in zbog katerega se je bil prošvil v celem voju kakor mož vzgledne pobožnosti. Bil je daleč preko petdesetih in je polovico življenja nosil orožje. Grozote vojne, katerih priča je bil tolikokrat, so napravljale nanj vse drugačen vtisk nego ga navadno povzročajo taki prizori: zbog tega je bil najsolidnejši in najzanesljivejši vojak virginškega voja.

Ko je bil vstopil stražmojster s svojim jetnikom v opisano shrambo, se je vsedel na sod, ki je hranil Lizino najljubšo pijačo, in pomignil Brezi, naj se posluži kakega drugega sedeža. Lešerbo je postavil pred seboj na tla in ko je gledal svojemu jetniku nekaj časa resnobno v obraz, je pričel: "Izgledate, kakor da zrete smrti možko v oči, in popeljal sem Vas na kraj, kjer morete zbrati svoje misli v miru in kjer Vas nihče ne bo motil."

"To je strašen kraj za se pripraviti na zadnjo pot," je dejal krošnjar, ozirajoč se po temnem zaporu.

"No, kar se tega tiče," je odvrnil dragonec, "je menda vseeno, na katerem kraju zlobna človek svoje poslednje misli skupaj. A tu pri sebi imam bukvice, v katerih berem vedno, predno grem na boj, in izkazale so se mi vedno kakor velik tolažnik..."

Rekši je izvlekel iz žepa Biblijo in jo pomolil krošnjarju.

Breza je sprejel knjigo s spoštljivostjo, a nekoliko raztresen; njegovi pogledi so blodili semtertja po čumnati, kar je dovelo njegovega stražnika do domnevanja, da premagujeta strah in groza pred smrtjo krošnjarjevo srce. In zato je rekel:

"Če Vam leži kaj težko na srcu, je zdaj najboljši čas, da se osvobodite tega bremena. Če ste storili komu kako krivico, Vam rad pomagam, da vse zopet popravite."

Harvey je bil med tem ostro premotril vso čumnato, ne da bi našel kaj, kar bi omogočilo beg — a upanje je poslednje čuvstvo, ki odbeži iz človeških prsij; in zdaj je uprl pogled v stražmojstra in tako srepo motril njegove od solnce zagorele poteze, da je stari vojak povesil oči pred svojim jetnikom.

"Učili so me polagati breme svojih grehov Bogu pred nogo," se je glasil krošnjarjev odgovor.

"No, da, da... vse prav," je menil stražmojster, "a vsak naj bi popravil, kar more in ako utegne. Hude stvari so se godile po tej deželi, odkar je izbruhnila

vojna, in marsikomu je bila vzeta njegova pravna lastnina. Meni je večasih težko pomiriti vest zaradi plena, ki mi vendar gre po pravici..."

"Te moje roke," je dejal krošnjar, iztegajoč suhe, košene prste, "so veliko let težko delale — plenile pa niti trenutek ne."

"Toliko bolje," je dejal vljudni vojak, "to Vam mora biti v nemajhno tolažbo. Trije veliki grehi so, in ako se je človek njih vedel obvarovati, sme z božjo milostjo upati, da pride nekoč v nebesa. Ti trije grehi so: krasti, moriti pa dezertirati."

"Hvala Bogu," je odvrnil krošnjar, "vzel nisem nikdar nikomur življenja!"

"No, ako usmrtiš človeka v poštemen boju, tedaj si storil s tem samo svojo dolžnost. A hladnokrvnen umor je poleg dezertiranja najhujši zločin v očeh Gospodovih."

"Nisem bil nikoli vojak, torej tudi nisem mogel dezertirati," je dejal Breza, upirajoč glavo v dlan in turbočno zroč predse. "Gospod, pod dezertiranjem razumem še več nego samo zapustiti zastavo, dasi je seveda to najstrahotnejša vrsta dezercije. — Dezertiranje imenujem tudi to, ako kdo v uri sile svojo domovino zapusti in izda!"

Breza je zagrebel obraz v obe roki in ves se je tresel. Stražmojster ga je gledal strogo, a kmalu je v njem dobrodušnost premagala ogorčenje in nadaljeval je z milejšim glasom:

"A naposled je to greh, ki ga Bog tudi more odpustiti, če se ga človek odkritosrčno kesa... A zdaj Vam svetujem: Opravite svojo molitev in potem idite k počitku, da bodele umrli jutri kakor kristjan in kakor mož. Na pomiloščenje nimate nobenega upanja — in rešiti Vas ne more nobena stvar."

"Resnico govorite!" je vzkliknil Harvey. "Zdaj je prepozno! Edino sredstvo, ki bi me moglo rešiti, to sem uničil sam. A on bo vsaj pravičen mojemu spominu."

"On? In kako rešilo sredstvo?"

"Nič, nič," je odvrnil krošnjar, obračajoč strani obraz, da bi ušel prečnemu pogledu svojega stražnika.

"In kdo je on?" je ponavljal stražmojster.

"Nihče!"

"Nič in nihče Vam moreta le malo koristiti," je dejal stražmojster in se vzdignil da bi šel. Lézite na postelj matere Flanagan in poizkusite spati. Jutri Vas zbudi zarana in želim iz dna srca, da bi Vam mogel pomagati v čem... Zakaj ni mi prav nič všeč gledati, kako obešajo človeka kakor psa."

"Potem me Vi lahko rešite sramotne smrti!" je vzkliknil krošnjar, skočivši pokoncu in oklenivši se vojakove roke. "In, o, jaz Vas hočem poplačati!"

"Kako?" je vprašal začuden stražmojster.

"Z zlatom," je hlastno šepetal krošnjar, "z zlatom, kolikor ga hočete... O, jaz imam denarja, jaz..."

Stražmojster ga je pahnul od sebe.

"Pojdite, pojdite, nesrečnež, in spravite se z Bogom. On je jedini, ki Vam more pomagati."

Rekši je vzel svojo lešerbo in zapustil shrambo.

Od obupa premagan se je zgrudil Breza na Lizino postelj, dočim je stražmojster zabičeval straži skrajne pazljivosti. Njegove poslednje besede so bile:

"Jamčite z lastnim življenjem za svojega jetnika. Ne smete pustiti nikogar ne noter ne ven —"

"A jaz sem dobil ukaz," je opomnila straža, "da smem pustiti marketendarico ven in noter, kakor ji je všeč."

"No, naj bo... A glejte, da se Vam ne izmuzne ta lišjak pod njenimi kijklami skozi. Ta je vse v stanu."

Nekaj časa po stražmojstrovem odhodu je vladala globoka tišina, potem je slišal dragonec glasno dihanje v shrambi, čigar enakomernost je pričala o globokem spanju jetnikovem. In mož se je vrlo čudil, kako more spati tako mirno človek, ki stoji na pragu smrti.

Vojakovim premišljevanjem je kmalu naredila konec marketendarica, ki se je primajala mimo, strašno se hudujoč na častniške sluga, katerih burke so jo bile pregnale iz kuhinje.

Vsak poizkus častnikov, da bi začeli pogovor z razjarjeno žensko, je bil zaman, in tako jo je pustil iti v njeno spalnico, ne da bi ji bil povedal, kakega stanovaleca da ima zdaj. Čul je, kako se je zvalilo njeno teško telo na postelj, in nato je sledila tišina, katero je kmalu zopet prekinilo glasno dihanje krošnjarjevo — nekaj minut pozneje so ti glasovi utihnili in kmalu nato se je menjala straža.

Mož se ni mogel vzdržati, da ne bi bil rekel tovarišu:

"Če hočeš, Jon, lahko plešeš. Vohun tu notri je ubral svoje gosli, kakor slišiš — (iz shrambe je zvenelo zopet glasno smrčanje) — in v kratkem ti zagode tudi Liza."

"Vojaka sta se na glas zakrohotala in v tem hipu so se odprla vrata: Liza je prišla ven in se opotekala proti koči nazaj."

"Stojte!" ji je zaklicala straža. "Pa nemara vendar nimate vohuna v žepu, ha?"

"Ali ne slišite, kako smrči ta cigan tam na moji postelji? Ta lump!" je vpila Liza in glas se ji je tresel od jeze. "A jaz grem k stotniku Jaku, on mi pové, če je to prav, da ste dajali takega lumpa v mojo sobo!"

"Tiho, stara sova!" se je smejala straža. "Ne motite blagega moža v poslednjem njegovem spanju, če ste kaj kristjane."

"Aj, ti umazana hlačnica ti! Jaz grem k stotniku Jaku in on mi mora dati pravico, on vas mora kaznovati, ker uganjate s poštno vdovo take burke, vi butci!"

S temi besedami, ki so izvabile straži samo smeh, se je odzibala Liza proti kvartirju svojega ljubljene, stotnika Lawtona, "po pravico".

Ali ne stotnik ne marketendarica se nista prikazala tekmo noči, in tako se ni zgodilo nič nadaljnjega, kar bi bilo motilo pokoj krošnjarja, ki je v strmenje raznih straž z neprestanim smrčanjem dokazoval, da vešala, ki so mu žugala, prav nič niso mogla vznemirjati njegovega spanja.

Dalje prihodnjič.

PROKLETI SVET!

Prijatelj mi piše:

Počasi je umiralo mesto. Nerazložni glasovi so prihajali iz dalje, skozi okno so svetili motni žarki svetilke nad vežnimi vrati. V sobi je bilo vroče, soparno. Ležal sem na postelji vrhu odeje in sem gledal tja v daljavo skozi odprto okno. Bila je čudovita pokrajina, ki se je razprostirala pred mojimi očmi ter segala do nejasno v mesečini se svetlikajočih gora, potapljačih se polagoma proti morski obali in izginjačih nazadnje v posrebrenih, rahlo se zibajočih morskih valovih. Semtertja se je prikazalo v daljavi vitko belo jadro, se je zasvetilo kalo ter izgnilo. Vstala je tako lepa misel v mojem srcu, hitela mimo in izginila samotna, kakor se je samotna porodila...

Vi oko gori je bila moja soba, v hiši nad mestom, lep razgled iz nje daleč naokoli. Redkokdaj se je zgodilo, da me je obiskal znanec iz prešlih dni, da se mi je nasproti prožila bela roka prijateljice Marije, ki je bila nekajdaj pripravana, da me ljubi, a jo je sedaj izučilo življenje, da je tisočkrat bolje, ako vzame tolstega in bogatega peka, nego da bi se obesila na poeta žalostnega srca in prazne mošnje. Večasih jo je še zaneslo k meni, nje pek je zlasti v poletnih nočeh nečedno dišal po potni, in kadar je njegova debela noga pogledala izpod odeje, je zadišalo po kvargljih. Ob takšnih prilikah je zahrepenela po moji deviški čistosti in svežosti moje pisateljske polti ter je prišla k meni. Kakor senca je prihajala, neslišno in nevidno, zazibala se je na vratih, dvignila bele okrogle lakti ter priplesala na mojo postelj. In tedaj se je navadno zgodilo, da so se ovile nje roke mojega vratu in da me je tiščala in tiščala k sebi, kakor bi jo bila najresnejša volja, da me zaduši.

A meni se je nekoč ob takšni priliki hipoma zazdelo, da tudi ona že diši po kvargljih. Prisegala mi je sicer, da nima popolnoma nobenega stika več s svojim pekom,

a odkod naj bi se sicer navzela tega oživljajočega duha?

Sedaj je že dolgo ni bilo k meni. Zameril sem se ji bil zadnjič zelo, ker sem ji napravil dolgo kapucinado, kako naj bo zvesta svojemu možu in pusti mene, poštenega človeka, pri miru.

Nocoj pa je bila tako mehka, tako poetična noč, da sem vedel, da mora priti. Zato sem ležal na postelji, zato sem čakal. Zazdelo se mi je, da bi ji danes nikakor ne mogel govoriti o čednosti in o spodobnem zakonskem življenju, da bi bilo čisto brez najmanjšega greha, ako bi jo vzel tako le malec na kolena in bi ji počasi odpenjal svetlo bluzo, najprej prvi gumb pod vratom, potem drugi in tretji nekoliko niže, dokler bi se zabliščalo v dlan kakor sneg belo obzorje z dvema rdečima rožnima popkoma. Take mehke noči so vstvarjene kakor nalašč, da se pozabi greh in da bi bil res velik greh, ako ne bi se pozabil. O Marija, kakšen slabšč je takšnele poet!

In glej, res se je zazibala senca v mojih vratih, kar same so se odprle te duri, tiho in komaj slišno, in prav tako tiho in neslišno so se zopet zaprle!

Ona pa je bila že pri meni in nje tople roke so se ovile mojega tilnika. Nekaj omamljivo prijetnega je velo danes od nje, nikdar se mi ni še videla tako lepa, vse je kipele v mojem poštemen sploščenem telesu. Objel sem jo z levico okoli vratu, a desnica se je izgubila ob svetli bluzi in se je tresla kakor mrzlična. Poljubil sem jo na rdeča ustna, vgriznil sem jo, omahnil.

Ona se je zasmejala. Zasvetili so se v mesečini tisti drobni beli zobje, zasvetile so se oči, vstrepetali so lasje.

"Ne, nocoj ne, prijatelj poet! Saj veš, da te imam vseeno rada! Glej, spoštujem te kakor svojega očeta, ljubim tvojo neumnost kakor rekaj. Kaj ne, dragec, da mi storiš neko ljubav, ako te prav lepo prosim zanjo? Obljubi! Glej, zaupam ti vse!"

Nje lice se je približalo mojemu, naslonilo se nanj ter se pogladilo ob mojem. Vse mi je šlo po žilah.

"Obljubim, govoril!" sem jecal in težko sem dihal.

"Glej, dragec, nocoj je tako mehka noč, kdor bi spal doma pri peku? Obljubujem ti, da mu bom od jutri dalje vedno zvesta, kakor si me učil ti, a nocoj naj užijem vso to svetlobo, naj izpijem vso ljubezen, ki mi jo ponuja tako radodarno moj koncepist, moj Franceelj! Pojdi, dragec, ven; glej tvoje poetično srce je kakor navlaš vstvarjeno za tako lepo noč! Užil boš vso sladkost slavljegega petja, vso prelestnost mesečnih žarkov, a meni in Franceelju prepusti za nocoj svojo sobo! Pojdi, dragec, pojdi!"

Prijela me je pod pazduho — in me peljala proti izhodu. Nisem se branil, uvidel sem, da sem koštrum in da storim najbolje, ako se grem past v goro.

(Na stopnicah spodaj je čakal Franceelj.)

"Gori pojdi, Franceelj!" je natihoma zaklicala ona. In Franceelj se je premaknil navzgor...

Oj ti prokleti svet! —

Lahka žrtev.

Kakor hitro kateri organ našega telesa postane slaboten, je lahko žrtev različnih bolezni, posebnost takih povzročenih s mikro-organizmom. Edina pot preprečiti tako bolezen ali ovirati njen napredek, je ta, da se prisili oslabele organe sprejeti in popolnoma prebaviti potrebno množino hrane. Telo bo potem postalo dovolj močno, da se vzdrži zdrave. Najboljše zdravilo za stvarstvo in ohranitev zdravega in dobrega telesa in za popolno prebavo je Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vино. Isto je tečno krepi- lo za želodec in ga poživila. Celotno najnežnejši želodec, ki ničesar ne sprejme, bo vzel to zdravilo in postal zopet močan. Dobro je, če se ga rabi za vse želodčne nereda, influenco, zaprtje, nervoznost, popade kostih, glavobol, anemijo in za bolezni v krvi.

Na prodaj v lekarnah, dobrih gostilnah in pri izdelovalcu Jos. Triner. 1333 — 1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Izstop iz katoliške cerkve. Bivši provincijal ogrskih minoritov, pater Cirijak Csak je izstopil iz katoliške cerkve in se bo oženil. Star je 65 let.

10.548

to je bila številka bolnika, kateri je bil zadnji v letu 1909 še sprejet v zdravljenje slavnega in znamenitega Dr. J. E. THOMPSONA, glavnega zdravnika in ravnatelja Slovenskega Zdravišča v New Yorku. Ta ogromni broj v zdravljenje sprejetih in tudi po kratkem času popolnoma ozdravljenih bolnikov, nam zopet spričuje da je Dr. J. E. THOMPSONA iskušnost in zmožnost v zdravljenju vseh bolezni

Najbolša Garancija

za vsakega, kateri potrebuje uspešno in hitro zdravniško pomoč, ter želi v kratkem svoje izgubljeno zdravje nazaj zadobiti.

ROJAKI IN ROJAKINJE: Ne izgubite nade, ako Vas drugi zdravniki niso mogli ali Vas ne morejo ozdraviti — zato torej če se počutite slabi in nemočni ter bolehate na še tako teški in nevarni bolezni, kakor:

reumatizmu, kašlju, naduhi, prehlajenju, sušici, na pljučah, na jetrah, na ledicah, na srcu, na živcih, na dušniku, na vodenici,

DR. J. E. THOMPSON.

na želodcu, na zlati žili, na trakulji, slabosti prebavnih organov, slabokrvnosti na očeh, v ušesih, na lišaju, na srbečini, na prhutah, na mazulih,

Kakor tudi tajnih moških in ženskih spolnih bolezni:

triperju, čankerju, sifilisu, izcurenju moškega soka, nezmožnosti v spolnem občenju; — nadalje na belem toku, nerednem mesečnem čiščenju, na vnetju maternice, neplodovitosti, — tedaj se z zaupanjem obrnite za pomoč na slavnega in po vsem svetu radi njegove izkušnosti v zdravljenju dobro poznatega Dr. J. E. THOMPSONA ker ni je ni jedne

AKUTNE IN KRONIČNE BOLEZNI

katera bi ne bila njemu dobro in natanko spoznata in katere bi se on ne upal v kratkem popolnoma ozdraviti.

Zdravljenje vsih spolnih bolezni ostane strogo tajno.

PAZITE DOBRO KOMU poverite bolezen v zdravljenje. Vaša lastna korist je da ne odlašate temuž takoj v materinem jeziku pišite za svet in zdravniško pomoč na SLOVENSKO ZDRAVIŠČE kateremu na čelu stoji slavi zdravnik:

DR. J. E. THOMPSON

342 W. 27th St.

New York, N. Y.

ZADNJE PONUDBE ZEMLJE PO STARIH CENAH O KROŽJA NAYLOR, MO.

120 akrov najfineje ravnine, 1/2 milje od Naylor. Mo. gozd lahko za čistiti a \$16.00 ak. 80 akrov isto na glavni cesti 2 milje od Naylor \$16.00 ak. 40 akrov isto 3 milje od Naylor a \$10.00 ak.

Opomba. Vse cene zemlje od 1. junija 1910. Ravnina katere se je prodajala po \$15, sedaj \$20.00 ak. isto katere do sedaj \$16.00, sedaj \$25.00 ak.

Na mnoga vprašanja glede glavnega kanala v Ripley Co. se naznanja, da se prične z delom takoj. Delo je bilo dražbenim potom oddano 21. maja t. l. in mora končano biti 30. junija 1911.

Kedor hoče res dobro in še za- stonj kupiti, naj si takoj ogleda oglašeno zemljo. Zemlja bode tu- kaj, predno se bode pisalo 1915 prav gotovo 3—4 krat dražja kakor danes, kakor je sedaj enkrat dražja od leta 1908.

F. Gram Reality Co.

Naylor, Mo.

2x

Denar in lepota. V kratkem se poroči v Parizu igralka Liane de Pongy s princem Ghika. Ta prince je zelo bogat in se je celo pustil za omenjeno igralko oklofutati. Neki meščan je v družbi kritiziral klobuček igralka, za katero se je z vso unemo postavil ta prince, za kar pa je dobil dvojno plačilo. Od meščana klobuto, od igralka pa sree.

Iz dunajske vseučiliške knjižnice je zmanjkala v zadnjem času marsikatera zelo dragocena stara- rinska knjiga. Storišča so sedaj aretirali v Lipskem na Nemškem v osebi 24 letnega Harry Harta iz Celja. Prodajal je ukradene knjige raznim knjigotržcem in starinarjem po Dunaju in po Nemčiji.

RAZDALJA NIČ NE DE!

Največji nebeski prizor vse dobe. Ta fini 5-oddelni teleskop meri 33 palcov odprtini 11" zložen in stane samo \$1.50 Čista stekla fine kvalitete. Po- litirani medeni obročki in 2 pokrovec. Čudovit fin instrument za tako nizko ceno Vsakdo ga lahko ima. Pošiljamo na vse dele sveta, poštnine prosto na prejem \$1.50. Ne odlašajte, naročite takoj! Naslov: P. E. FRETER & Co., 52 Dearborn Str. Chicago, Ill.

M. KARA

1919 So. HALSTED ST.

cor. 19. Place.

Vam je na razpolago pokazati svojo najboljšo zalogo

zimске in spomladne obuče.

The Gutsch Brewing Co.

Pivovari vlečanega piva in znanega

KOTBUSSE WEISS PIVA

Sheboygan, Wisc.

Telefon 90.

The Konrad Schreier Co.

Sheboygan Wis.

Varitelji najboljšega piva v sodih in steklenicah.

Edelbrau in Pilsen pivo iz naše pivovarue je najboljšje.

Slovensko Narodno Samostojno Društvo

V RAVENSDALE, WASH.

USTANOVLJENO

25. aprila 1908 in inkorporirano dne 24. decembra 1908.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: JOSIP KOŽUH, Taylor, Wash.

Tajnik: CIRIL ERMENC, Box 9, Ravensdale, Wash.

Blagajnik: Mike Dernovšek, Ravensdale, Wash.

Društvena seja vsako zadno nedeljo v mesecu, ob 9. uri dopoldne v Georgetown pri Frank Markus v prvem nadstropju

Slovenska Svobodomisel Podp. Zveza

USTANOV.

1908

INKORPORINANA

1909

Chicago,
Illinois.

GLAVNI ODBOR:

ANTON MLADIČ, predsednik; 2348 Blue Island Ave., Chicago.
MATH GAISHEK, podpredsednik, Box 227 Nokomis, Ill.
JOSIP IVANŠEK, tajnik; 1517 S. 43rd Ave., Chicago, Ill.
M. V. KONDA, zapisnikar; 1518 W. 20th St., Chicago, Ill.
IVAN KALAN, blagajnik; 341 — 6th St., Milwaukee, Wis.

NADZORNIKI:

JOSIP BENKO, (predsednik), 11222 Fulton Ave., Pullman, Ill.
JOS. WERSČAJ Box 271, Grand Works, Ill.
LOUIS SKUBIC, 2727 So. 42nd Ct., Chicago, Ill.

POROTNIKI:

JAKOB ZAJC, (predsednik); Box 44, Winterquarters, Utah.
ANTON DULLER, 2012 W. 25th St., Chicago, Ill.
JOS. MATKO, Box 481, Claridge, Pa.

POMOŽNI ODBOR:

IVAN MLADIČ, 2236 Wood St., Chicago, Ill.
WILLIAM RUS, 11316 Fulton Ave., Pullman, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. B. J. DVORSKY, 1800 Fisk St., Chicago, Ill.

Vsa pisma in vprašanja za pojasnila naj se izvolijo pošiljati na tajnika Jos. Ivanšek, 1517 S. 43rd Ave. Chicago, Ill. Denarne pošiljatve pa na Ivan Kalan, 341 — 6th St. Milwaukee, Wis.

Uradno glasilo je "GLAS SVOBODE".

Seja vsako zadnjo sredo v mesecu.

RAZNE NOVICE.

Statistika frančiškanov. — Po najnovejši oficijelni statistiki šteje frančiškanski red 1490 samostanov in rezidence in 16.970 članov. Red je razdeljen v 80 provincij, ki so podložne generalu reda. Vsaka provincija ima gotovo število samostanov. — Največ provincij ima Italija: 22, potem Avstro-Ogrska 14, Španija 9, Nemška 5, Francoska 5, Angleška 2, Belgija, Holandska, Albanija in Malta po eno. V Severni Ameriki jih je 5, v srednji Ameriki 3, v južni Ameriki 11 in v Sveti deželi z Egiptom ena. Samostanov in rezidencij je v Italiji 420, v Avstro-Ogrski 341, na Španskem 83, na Nemškem 77, na Francoskem 50, v Albaniji 42, Holandiji 34, na Angleškem 27, v Belgiji 20, na Portugalskem 7, na Malti 4, v Severni Ameriki 106, v srednji Ameriki 59, v južni Ameriki 153, v Sveti deželi 153. Skupno 1490 samostanov in rezidencij.

Koliko potrebujejo na Francoskem vžigalce. Na Francoskem imajo na vžigalce monopol, zato se to lahko čisto natanko pove. Pravkar je izšla uradna statistika za leto 1909 in tam beremo, da se je prodalo v preteklem letu celih 44.118.991.151 vžigalce. Če bi položili te vžigalce eno za drugo, bi nastala proga, ki bi šla 50-krat okoli zemlje, ali pa od zemlje na mesec, odtam spet nazaj in še enkrat na mesec. Če pa vzamemo vžigalce, ki jih na Francoskem porabi v 12 letih, bi iz njih lahko napravili progo, ki bi dosegla ravno rep Halleyjevega kometa.

50letnica smrti bana Jelčića. 20. maja je bilo 50 let, odkar je umrl slavnj hrvatski ban Josip grof Jelčić. Hrvatski rodoljubi so položili ta dan na podstavek Jelčićevega spomenika v Zagrebu dva ogromna venca. Ob spomeniku so bile pritrjene črne žalne zastave.

Angleščina — najrazširjenjši jezik. Znano je, da je angleščina svetovni jezik. V vsakem kotičku zemlje se dobi človek, ki govori ali pa vsaj razume angleški. Veliko razočaranje pa so privedli volilci v občini Zakopce Madjar. v g. Ogrski, kjer prebivajo sami Slovaki. Kandidat narodne delavne stranke baron Levay je imel v omenjeni občini volilni shod, na katerem je začel govoriti v madjarskem jeziku. Tu je začelo občinstvo klicati proti kandidatu, naj govori angleški. In res je baron Levay začel govoriti angleški. Ko je končal svoj govor, mu se je približal eden izmed poslušalcev ter se zahvalil istotako — angleški! Pozneje se je izkazalo, da je bilo 80 do sto poslušalcev v Ameriki, kjer so se naučili angleški. Ker pa poslušalci niso razumeli madjarski, a baron Levay zopet ne slovaški, so se morali poslužiti angleškega jezika, ako so se hoteli razumeti!

V zrakoplovu preko Atlantskega oceana. Neki Nemec namerava v zrakoplovu leteti preko Atlantskega oceana v Ameriko. Odpotoval bi iz Cadixa ali s Tenerife. Za svoje potovanje si je izbral mesec, ki vladajo pasatni vetrovi, katerih silo bi rad izbral, ker isti prevladujejo 44 kilometrov na ur. Tem vetrov se je imel zahvaliti tudi Kristof Kolumb, da je odkril Ameriko. Zračna črta, ki vodi preko Kube, je dolga 6300 km, a bi se mogla preleteti v petih dneh. Zrakoplov, v katerem bi plovil, je neka vrsta podolgačnega tipa, dolg je 52 metrov, visok 15 metrov. Motor od 40 konjskih sil bo montiran na zrakoplovu, ali ne bo vedno deloval, ker je to iz tehniških razlogov nemogoče, a slednjič se ne more seboj ponesti materiala za pogon, ki bi se upotrebljal skozi pet dni. — Obseg zrakoplova znaša 6200 kubnih metrov, in zdi se, da je ta obseg zadosten, da vzdrži vožnjo 145 ur. Gondola zrakoplova je dolga 12 m, široka tri, ali zgrajena je tako, da jo je v slučaju nezgode možno prirediti za motorni čoln ali malo jadrenico. Za vsak slučaj bodo med Tenerife in Puerto Rico namestili razni parniki, da v slučaju potrebe priskočijo na pomoč.

Nesreča s srečnim izidom.

Iz Kansas City, Kans., prihaja poročilo, da se je na Missouriju prevrnil parnik "Uncle Sam" na katerem je bilo 125 potnikov. Rešili so se vsi. Parnik se je ravno obračal, ko je zašel na pečine. — Stranice so se vdrle in parnik se je začel polniti z vodo. Potniki so hitro poskakali v rešilne čolne in se tako rešili.

30 ljudi zgorelo.

Pred nekaj dnevi je uničil požar v Phoenix, Ariz. hotel Adams. V hotelu je bilo nad 100 gostov, od katerih jih 30 pogrešajo. Mnogo rešenih, med katerimi je tudi guverner Sloan s soprogo, se je le z težavo rešilo. Škoda znaša \$275.000. Osoda pogrešanih še ni ugotovljena.

Žrtve požiga.

V New Yorku, N. Y. je nastal pred nekaj dnevi zgodaj zjutraj na štev. 73 Sullivan Str. požar, katerega je gotovo podnetila zlobna roka. Ogenj je stal tri osebe življenje, medtem, ko so bile tri druge nevarno opečene. Mrtveci so: Vincent de Ziaro, 60 let star, njegova 10 let starejša soproga Adelina in 9 let stara hčerka gorajšnjih, Mary Težko ranjene je prepeljala ambulanca v St. Vincent bolnico. Plameni so tudi ošvigili policaja James F. Donnellya na rokah in obrazu.

POSLEDNJI SUZENJ V JUŽNI AFRIKI.

Pred tedni je bil izpuščen iz južnoafriških rudokopov poslednji kitajski kuli, poslednji suženj. Štiri leta so se borili angleški liberalci, da so izbrisali grdi madež z angleškega naroda. Štiri leta so sleparili javnost južnoafriški angleški kapitalisti, da si ohranijo onih 63.450 kitajskih sužnjev, ki so jih importirali po končani vojni z Buri. Slednjič so ti konservativci, kupčevalci s sužnji vendarle podlegli liberalni stran-

Kakor znano, je v Irwin premogovem polju Westmoreland Co., štrajk, pri katerem je prizadetih tudi veliko naših rojakov. Štrajkamo že od prvega aprila nadalje in zahtevamo pripoznanje unije in večjo plačo. Vse od dolgotrajnega štrajka trijo naši rojaki veliko pomanjkanje, in mnogo je med njimi takih, ki nimajo niti trohice kruha, da bi preživeli svoje družine. Znano je tudi, da so jih že poprej premogove družbe oziroma njih bossi izmogočali in izžepali do zadnjega centa v družinskih prodajalnah z vednim podraževanjem živil. Poleg tega je bila tudi plača tako nizka, da ni bilo mogoče si kaj prihraniti za slučaj štrajka. Zraven tega se je postopalo z delavci kakor s pravimi sužnji, ki so se morali uklanjati raznim bossom za vsakdanji kruh.

Da se te sramotne razmere odpravi in doseže večja plača, so premogarji zaštrajkali. Slovenci-štrajkarji se nahajajo sedaj v veliki bedi in vsled tega se obrača odbor društva št. 2 v Claridge, Pa., do vseh bratskih društev S. S. P. Z. z mlo prošnjo, da revščino in glad trpečim rojakom priskočijo na pomoč, da se bodo mogli še nadalje boriti za svoj obstanek in svoje pravice. Vsak, tudi najmanjši dar, se hvaležno sprejme. Ako Vas zadene enaka osoda, Vam bomo tudi mi pomagali. Toraj dragi bratje, pomagajte! Za odbor društva št. 2 v Claridge, Pa.:

John Mlakar, predsednik,

John Batich, tajnik,

Lovrenc Sturm, blagajnik.

N. B. Prispevki naj se blagovolijo pošiljati uredništvu "Glas Svobode", ki bode v listu objavilo darovalce in prispevke. 2x

ki, kateri edini gre zasluga, da je osvobodila na tisoče sužnjev. Ti angleški konservativci so veliki hinavci, kakor so konservativci vseh drugih narodov. Njihovo časopisje je toliko časa kričalo o krivicah, ki se gode angleškemu delavcu od strani vladajočih Burrov, da je to vedno hujskanje res povzročilo najbolj krivično vojno, kar jih je bilo do danes. Angleško delavstvo je šlo v boj za angleške kapitaliste proti Burrom, ko pa je prišel čas, da dobi za svoje delo pošteno plačilo, mu niso hoteli dati kapitalisti niti koščka kruha, niso mu hoteli dati v svojih rudokopih niti dela. Svojo hvaležnost je izkazal angleški konservativci svojem rojaku-delavcu s tem, da ga je pognal po svetu, v svoje rudokope pa je vzel 63.450 kitajskih kaznjencev, ki so morali delati za plačo, kakoršne bi ne pogledal niti najslabši črnc. Ko je angleški narod uvidel, kako so konserv. sleparili, se je nad njimi strahovito maščeval. Pri volitvah l. 1906 v angleški parlament, je konservativna stranka izgubila dvestopetindeset mandator. Neumornemu delu liberalne stranke je bil zahvaliti, da se je vrnil poslednji od 63.450 kitajskih sužnjev iz afriških rudokopov v svojo domovino.

NAPOLEON IN OGLJAR.

"Amateur d'Autographes" pripoveduje neko Napoleonovo dogodbinco, ki baje še ni znana: Pri spreobodu po gozdu v Saint Cloud je naletel Napoleon I. na ogljarja, ko je ta ravno delal.

"Koliko zaslužiš pri svojem poslu?" ga je vprašal cesar.

"Štirideset sousov, (vinarjev) na dan, veličanstvo."

"To je jako malo."

"In kljub temu mi zadostuje, da priživljam svojo rodbino, odplačujem star dolg in si še za prihodnost denar prihranjujem."

"To uganko mi moraš razložiti."

"Da preživljam svojo družino je samoumevno; star dolg odplačujem, ker preživljam tudi svojega očeta, ki me je hranil, in za prihodnost spravilam denar tako, da živim svoje otroke, ki bodo pozneje tudi mene preživljali."

"Tu imaš dvajset frankov," je rekel cesar. "Ne smeš pa, predno me večkrat ne vidiš, te lepe izjave nikomur ponoviti."

Pri večerji je dal cesar svojim gostom ogljarjevo uganko, da jo rešijo. Nek general si je izprosil 24 ur časa ter se zavezal rešiti v tej dobi zagonetko. Naslednji dan je šel navsezgodaj v gozd k ogljarju ter ga prosil, naj to, kar je cesarju povedal, še enkrat ponovi.

"Ne morem," se je branil ogljar, "Nikakor ne morem; obljubil sem, da o tem ne govorim, dokler malega koprola večkrat ne vidim..."

"Tukaj imaš sto frankov," je rekel general.

Ogljar je vzel ponujenih pet napoleonov, jih položil na dlan, ter jih dal časa na vse strani obračal. Na to je dal denar v žep in skrivnost izdal.

Drugo jutro je prišel cesar k ogljarju ter mu predbacival, da je prelomil besedo. — Ogljar je pa z največjo ravnodušnostjo vzel napoleone iz žepa ter govoril:

"To podobno sem večkrat videl, predno sem skrivnost razkril..."

Napoleon se je moral smejeti ogljarjevi prekanjenosti ter mu podaril še sto frankov.

NORVEŠKO.

Z veliko večina se je izrekel norveški "odelsting" za občno volilno pravico, katere se podeli vsem, nad 25 let starim osebam ženskega spola. Nova postava, ki pride že pri prihodnjih občinskih volitvah do veljave, zviša število volilno pravice imajočih žen od 270.000 na pol milijona.

Iz občinskih volitev izišel storting voli četrtino svojih članov za lagthing, medtem ko tvori druge tri četrtine odelsting. V mnogih zadevah ima odelsting sam odločevati.

Ker se je izrekel odelsting z veliko večino za občno volilno pravico, se ni bati, da bi storting nasprotoval. Kraljev veto je omejen. Predloga, katero sprejme storting v treh zaporednih sejah, postane na vsak način postava.

Od leta 1907 so imele samo one žene občinsko volilno pravico, ki so živele s soprogi v skupnem posvetovanju. Od sedaj naprej bodo pa smele voliti tudi neomožene ženske.

VABILO NA VESELICO.

Iz Sheboygana, Wis., nam poroča rojak Frank Zoran, da priredi Slovensko Mladeniško Podporno Društvo "Nada" veselico (pic-nic) in sicer dne 19. junija v Walthesles parku. K zabavi se vabijo vsi rojaki. Za dobro postrežbo in izvrstno pijačo bo skrbel odbor.

Celoletna naročnina na "Glas Svobode" je \$2.00 (dva dolarja).

17 JEWELLED RAILROAD WATCH

Patentiran navijalnik, za možne ali ženske 18K SOLID GOLD filled z lepo okrašenim drobnim pokrovom, derži vedno korektni čas, primerne delavcem na železnicih, JAMČENA ZA 20 let. Za prihodnjih 60 dni pošljemo to uro na vsak naslov po C. O. D. za \$5.75 in vozne troške, na pregled, in ako ni, kar se tu reprezentira NE PLAJAJ NITI EN CENT. Pomisli pa, da lahko plašas \$5.00 za ravno takšno uro ako jo kupiš od domačega zlatarja. Posebno dobro 14K pozlačeno verižico in prilepek darujemo z vsako uro.

EXCELSIOR WATCH CO

505 ATHENÆUM B'LD'G, Chicago

Čemu pustiti od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, mogoče še popolnoma zdrave zobe? Pusti si jih zaliti s zlatom ali srebrrom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi

Dr. B. K. Šimonek
Zobozdravnik.

544 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.
Telefon Morgan 433.

Neuropin Želodečni Grenčec

je znašel J. B. Scheuer, v nemškem Jasniku na Moravskem, Avstrija v začetku zadnjega stoletja in ga postavil na ameriški trg v letu 1900. Vsakdo priznava, da isti je najboljši želodečni grenčec v eksistenci! Ta grenčec je napravljen iz izbranih zelišč in korenin, vsebuje občutljive medicinske snovi in je gotovo, zanesljivo zdravilo proti kislini v želodcu, zaprtju, želodečnem krču in grizavi. Priporoča se ga za preganjanje plinov iz drobja. Samo en poskus pokaže dobre lastnosti tega grenčeca.

J. B. SCHEUER CO.,

IZDELOVALEC

158 W. Kinzie St., Chicago, Illinois

GARANTIRAMO DA JE

SLOVANSKA KORONA

zdravilno grenka vinska TONIKA napravljena izključno le iz starega, čistega kalifornijskega vina.

Ista vsebuje najbolj pomagljive snovi za človeški sistem, deluje na črevesa in jetra, Vam da trdno spanje in Vam ponovi Vaš potr sistem lepše kot katerikoli drugo zdravilo.

Naročila na debelo za te, kakor tudi za žganje, likerje in vina se lahko pošiljajo na

Mohor MLADIČ
GENERAL AGENT

158 W. Kinzie St.

Chicago, Ill.

Izdelujemo obleke po meri iz čisto volnenih, domačih in importiranih tkanin.
Prodajamo gotove obleke za delavnik in praznik.
Imamo veliko zalogo trdih in mehkih klobukov.

V zalogi imamo vedno bogat izbor obuče in čevljev močnih za delo in elegantnih za praznik. Popolna zaloga srajc spodnjega perila, kravat itd. daje našim c. odjemalcem najokusnejšo zadovoljnost. Največja zaloga vsakovrstnih hlač, finega izdelka in nizke cene.

Pridite, oglejte si i kupite!

PRVA SLOVENSKO-HRVATSKA TRGOVINA S OBLEKAMI

JURIJ MAMEK,

581 S. Centre Ave.,

Chicago, Ill.

Vsak slovenski delavec naj čita "GLAS SVOBODE"

M. A. WEISSKOPF, M. D.

ZDRAVNIK IN RANOCELNIK

1914 Ashland Ave., Chicago, Ill.

TEL. CANAL 476

Urađuje na svojim domu:
od 8.—10. ure predpoludne
od 1.—3. ure popoldne in
od 6.—8:30 ure večer.

V lekarni P. Platt,
814 Ashland Ave.:
od 4.—5. popoldne.
Ob nedeljah samo od 8.—10.

ure dopoldne doma in to le izjemoma v prav nujnih slučajih.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličen zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

W. SZYMANSKI

TRGOVEC S RAZNOVRSTNIM POHISTVOM

624-628 Blue Island Avenue, Chicago

TELEFON CANAL 955

Moja trgovina pohištva je ena največjih na južno-zapadni strani mesta, kdorkoli pri meni kupi, jamčim da bo zadovoljen kot je bil vsak kdor je že pri meni kupil v zadnjih 22 letih od kar sem v tej trgovini in na istem prostoru.

Pijte najboljšo pivo

Edelweiss

Peter Schoenhoffen Brewing Co.

PHONE: CANAL 9

CHICAGO ILL.

"Glas Svobode"

(THE VOICE OF LIBERTY)
WEEKLY

Published by The Glas Svobode Co.,
1518 W. 20th St. Chicago, Illinois.

Subscription \$2.00 per year.
Advertisements on agreement

Prvi svobodnomisljeni list za slovenski
narod v Ameriki.

'GLAS SVOBODE' IZHAJA VSAKI PETEK
in velja

ZA AMERIKO:
Za celo leto.....\$2.00
za pol leta.....\$1.00

ZA EVROPO:
Za celo leto.....\$2.50
za pol leta.....\$1.25

NASLOV ZA DOPISE IN POŠILJATVE JE
GLAS SVOBODE CO.
1518 WEST 20TH ST., CHICAGO, ILL.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike
da nam natančno naznačijo poleg NOVEGA tudi
STARI naslov.

NEVZDRŽLJIVOST KAPITALIZMA.

Človeško življenje temelji na hrani, obleki in stanovanju. Le, če mu je to zagotovljeno, je mogoča prostost, kultura in boljši razvoj. Da se pridobiva hrana, obleka in bivališče, je treba zemlje in stroje. Zemlja sama ne more zadovoljiti, oziroma zadostiti človeškim potrebam. Človeško delo stvarja stroje in jih obrača ter vodi za pridobivanje surovega materiala in hrane. Kdorkoli nadzoruje zemljo in stroje, nadzoruje tudi človeško delo in tako človeško življenje in prostost.

Danes so stroji v industrijske svrhe zmogni, proizvajajo na malem prostoru več, kakor je bilo prej mogoče na velikih.

Če pa postajajo stroji vedno bolj zapleteni in dražji, in če se potrebuje za oskrbovanje istih mnogo delavskih moči, sega njih vpliv daleč okoli. Lastniki takih strojev zagospodarijo.

Število teh lastnikov strojev se, v primeri s številom ljudi, zmanjšuje, medtem, ko njihova moč med narodom na svetu raste. Vedno večje mase delavcev spravijo pod svojo kontrolo, ter jih ponižujejo do točke, kjer so mišice in možgani edina proizvodnja lastnina. Milijoni preje samostojnih delavcev postanejo brezpravi plačani sužnji industrijnega mojstra.

Delavski razred nosi najtežje breme. V meri, kakor raste gospodarska moč vladajočega razreda, postaja manj vreden v življenju naroda. Vse koristno narodovo delo se naloži na rame razreda, katerega edina imovina je duševna in telesna delavska moč, na delavce, ki so odvisni od zaslužka, ali na oni razred, ki poseduje, neglede na delavsko moč, samo malo zemlje in malo dobrih strojev, na male obrtnike in male farmerje.

Ljut boj za delitev produktov dela se je razvil med izkoriščujočim ter posedujočim razredom na eni strani, ter izkoriščevanim, revnim razredom na drugi strani. V tem boju ne more delavski razred pričakovati kakoršnekoli pomoči, razun reform sedanjega poslovanja od strani gospodujočega razreda.

Radi tega so mezdni delavci do skrajnosti odločni in nepopustljivi sovražniki vladajočega razreda, ker ti največ trpijo pod bremenom razrednega gospodarstva. Dejstvo, da je le redkim kapitalistom mogoče, vsa industrijska pomožna sredstva in delna družabna orodja kontrolirati za svoj industrijski dobiček in proizvođa vseh za življenje potrebnih sredstev narediti predmetom zasebnega konkurenčnega podjetja in spekulacije, je vzrok družabnega zla današnjega časa.

Kjub organizacijam trustov in korporacij niso kapitalisti v stanju, proizvođa v družabne svrhe regulirati. Industrije se večji del vodijo brez pravega načrta. V časih mrlične delavnosti se izrablja moč in zdravje delavcev brez usmiljenja in v časih priličnega praznovanja morajo delavci šestkrat trpeti lakoto.

Nasledki takega proizvodnega sistema se kažejo v redno ponavljajočih se krizah, ki ohromijo vso deželo vsakih petnajst ali dvajset let.

Kapitalistični razred je v svojem blaznem diranju za dobičkom prisiljen, delavce do skrajnosti izkoriščati, in njihovo telesno, moralno in duševno dobro žrtvovati svoji nenasitni požrečnosti. Kapitalizem drži delavsko maso v revščini, potrebi, te-

lesni zmučenosti in nevednosti. Vladi njihove žene iz doma v tovarno. Pograbi otroke iz igrišč in šole ter izkorišča njih slabe moči in nevedno dušo za dolar. Ohromi, spači in usmrti vsako leto na stotisoče delavcev v majhnih, na železnicah in v tovarnah. Nažene milijone delavcev v vrste brezposelnih in jih nareja v velikem številu za berače, trampe in zločince.

Da si ohranijo gospodstvo nad sočlovekom, morajo kapitalisti prisiliti vse organe javne moči, javnega mnenja in javne vesti v svojo plačano službo. Kontrolirajo vladajoče stranke in s temi javne uradnike. Oni imenujejo eksekutivno moč, podkupavajo zakonodajne korporacije in korumpirajo sodnike. Prilaskajo si in vodijo časopise. Gospodujejo vzgojevalnih zavodov. Lastijo si narod politično in intelektualno, kakor si ga lastijo gospodarsko.

Boj med delavskim in kapitalističnim razredom. Boj med delavci in kapitalisti postaja vedno ostrejši in je sedaj edini življenjski problem ameriškega ljudstva. Radi tega ima delavski razred največ interesov, da odstrani kapitalistični zistem. A ko sedanji zistem odstranjuje, ne oprostja delavci samo svojega razreda, ampak tudi vse druge moderne družbe: male farmerje, katere izkorišča kapitalizem več ali manj naravnost, a radi tega ne z manjšim uspehom, kakor službujoče delavce; male tovarnarje in trgovce, ki se nahajajo z ozirom nad vse obsenčujočo močjo osredotočenega kapitala v obupnem in neuspešnem boju za gospodarsko neodvisnost; in tudi kapitalista samega, ki je prej suženj kakor gospodar kapitala. In medtem, ko je boj delavskega razreda res razredni boj, je istočasno tudi boj za odstranitev vseh razredov in razrednih predprav.

Zasebna last na zemlji in druga proizvodnja sredstva v svojo izkoriščevanja je torej skala, na kateri se sežidano kapitalistično gospodarstvo, in politična vlada je njihovo orodje, katerega ne morejo pogrešati. Službujoči delavci se ne morejo opustiti izkoriščanja, če si ne priporijo politične moči in če se ne organizujejo, da morejo združeni doseči boljše stališče.

Stari proizvajevalni zistem mora izginiti. Podlaga za tako premenbo se razvija sredi sedanje kapitalistične družbe z veliko hitric. Tovarniški zistem s svojimi kompliciranimi stroji in z razdelitvijo dela izbriše vse sledove individualnega proizvodnje fabrikacije. Naše moderno proizvodnjo je že večji del vzajemno in družabno proizvodnje. Veliki trusti in monopoli, ki so zrasi v zadnjih letih, so delo in oskrbovanje glavne industrije organizovali na narodno stališče in pripravili za kolektivno rabo in oskrbovanje.

Naloga delavske stranke in delavskih listov je, da se delavci združijo. Le v združenju je moč. Delavci imajo pravico zahtevati boljše bodočnost in, da se med delavskim in drugimi razredi ne dela razlike. Zmaga delavskega razreda bo oprostila človeštvo razrednega gospodarstva in uresničila idejo splošnega bratstva.

ROOSEVELT.

Znameniti dogodki se že vnaprej naznanjajo. Colonel Roosevelt, ki se je v Evropi trudil, da častno zastopa svojo deželo in narod, bo kmalu zopet tu. 18. junija ga pričakujejo v New Yorku in ta dan v širših krogih ne vzbuja mnogo manj pozornosti, kakor pred kratkim 18. majnik, na kateri dan je baje šla zemlja skozi kometov rep. Marsikomu se bode zdelo mogoče, da se ne izražamo ravno z velikim respektom o bivšemu predsedniku Združenih Držav, ker ga primerjamo z Halleyevim kometom, ki je ves svet razočaral. Vendar, to ni bila kometova krivda, ampak velika reklama, katero so za njega delali razni učenjaki gotovo brez njegove vednosti. Tako torej za Roosevelta ni nič ponižujočega, če ga istočasno s kometom primerjamo. Vendar mora marsikdo potrditi, da je bil kometov prihod Rooseveltovemu prihodu dokaj sličen: takrat kakor sedaj napeto pričakanje, ki se vedno večja, čim bolj se dan bliža, oziroma pride. In tam kakor tukaj se kaže z dnem prihoda vedno večji razkol v občem mnenju, oziroma ču-

stvu. Na eni strani zvedeniško, veselo pričakanje razburjenosti in krasote, ki ga nam naj prinese ta dan; na drugi narasčujoča bojazan, kake posledice bode imel tokratni "osemnajsti".

Halleyev komet se je naznanjal v podobi tiskarskega črnila, in to naznanilo je pripravilo celo zmereno in trezno misleče ljudi do mnjenja, kateremu so se pridružili tudi zvedenci, da nam komet vendar lahko kaj hudega prinese in da je mogoče, da vse človeštvo hudič vzame — pardon, pomete s tega sveta kometov rep. Med veselo klice Rooseveltovcev se mešajo glasovi zvedencev kakor hripavo vranje kričanje. A veseli so glasnejši. V New Yorku so ti glasovi prevplili moža, ki si je dovolil nekaj zasmehljivih opazk o Rooseveltu in tukaj v Chicagi je začasno vse za Roosevelta zavzeto, odkar je Teddi obljubil tukajšnjemu republikanskemu klubu, da počasti mesto s svojim prihodom. Toda Indiana ne spada še popolnoma pod Chicago in njen demokratski governor se je o nameravanem obisku izrazil popolnoma odkrito. Govoril je o Taftovi administraciji in o carinskemu vprašanju, in kar je zraven mimogrede povedal o Rooseveltu, se kar nič ne strinja z splošnim. — Roosevelt — navdušenjem, toda — prav je menda že imel.

Governor Marshall je odkrito povedal, da si je Roosevelt želel Tafta svojim naslednikom, ker je poznal posebne Taftove slabosti in je že vnaprej vedel, da Taftovo imenovanje ne bo povsem dovoljno in da si bode po Taftu lahko zagotovil tretji predsedniški termin. To je že takrat rekel, ko je bil Taft izvoljen, in ostane pri tem. Guverner nadalje zatrjuje, da nima nič proti predsedniku in da mu noče ničesar očitati. Predsednik Taft je odobril novi colinski tarif, a pri tem ravnal, kakor mu je narekovalo njegovo sodnijsko čuvstvanje. Bil je navzoč kot sodnik, ko je vsak poseben interes v deželi navedel svoje zahteve, medtem, ko za ljudstvo ni bilo nobenega navzočega. Tako je razsodil po enostranskem prirejanju varovanih interesov. A za skoraj vse gospodarsko zlo se moramo zahvaliti takozvani varnostni carini, drugi so pa odšli tem razmeram, za katere je — bivši predsednik Roosevelt neposredno odgovoren.

Med tem, ko se Mr. Roosevelt na eni strani poveljuje kot izvršitelj vseh mogočih velikih činov — dasiravno se jih ne more navesti — in se pričakuje, kakor bi pomenjal njegov povratek takorekoč pričetek novih, dobrih časov, ga kaže governor Marshall v popolnoma drugi luči: kakor hinavskega prijatelja in neodkritosrčnega spletkarja, ki je odgovoren, da se mora njegov naslednik bojevati z toliko težkočami. Prvo verjamejo mnogi, drugo je resnica. Čim več Roosevelt "spodbuja" in navaja "potrebni", da bi pri tem nekaj otežkočil, tem težavnejša mora biti naslednikova naloga in stališče in da ni povedal niti besedice o tatinski ali "varnostni" carini, dasiravno je moral vedeti, da je ista izvor našega gospodarskega zla, je splošno znano.

Da ne postane pričakanje preveč napeto in da razočaranje ne bode preveliko, je dobro, če se oglašujejo taki ljudje s takim mnenjem, kakor ga ima governor Marshall. Če ima Marshall tudi z ozirom na Rooseveltove načrte prav, ima pa umevno še bolj prav. — — —

SAMOVLAĐANJE.

Ko se bode delavski razred enkrat moralno in intelektualno tako povzdignil, da bode sam čutil, da lahko izhaja brez vladanja, se bode istega oprostil.

Dolgo se nikdo ne pusti tlačiti, če čuti, da mu tega ni treba. V naši naravi je, da hoče biti človek svoj gospod, v kolikor mu je to mogoče. Vladati se pustijo ljudje, ki so mnenja, da je to zanje koristno; oni pa, ki drugače mislijo, čutijo, da jih vladanje ponižuje. Radi tega tudi po vsej pravici govori ameriška izjava neodvisnosti, da se more ljudi vladati samo z njihovim privoljenjem. To se pravi, da oni sami izjavijo, kako in kdo naj jih vlada.

Veliko večjega pomena za ljudi pa je, če se jih vlada v njihovem dnevnem delovanju in nehanju, pri njihovem delu za obstanek, kakor v njihovi lastnosti kot

državljan. Državi se z nekoliko previdnostjo lahko umakne, posebno še tukaj, kjer se od širše mase ne zahteva konskribacije in tudi ne direktnih davkov. Državni pritisk in državno izkoriščanje se tukaj lažje prenese, kakor zasebno.

Biti odvisen ter vladan, je bilo Američanom že pred poldrugim stoletjem nevtrpljivo in priborili so si popolno svobodo. Gospodarsko odvisni so bili takrat samo zamorski sužnji, katere se je komaj imelo za ljudi, in osebe, ki so morale z delom odslužiti prevozne stroške. Kdor je imel dovolj osebnih zmognosti, se je lahko rešil gospodarske neodvisnosti; pogoji za to so bili dani. Državljanji republike so bili torej res prosti ljudje.

Danes pa temu ni več tako. Danes večji del prebivalstva ni prost, ker se ne more sam s čim pečati, ampak se mora komu prodati, da se preživi. Vladan biti pa ni samo poniževalno za ljudi, ampak je za vladanega tudi jako drago. Gospodje vladarji niso poci. Vladanemu odvzamejo toliko, kolikor morejo le-ti prenesti. Industrijelni delavci dobijo samo majhen del tega, kar proizvajajo. Visoke cene plačujejo za svojo dozdnevno ali resnično neodvisnost, da se sami vladajo. Njihovi dohodki bi se pa podvojili, če jim tega ne bi bilo treba, in kaka velika razlika bi to v njihovem življenjskem položaju pomenjalo, si lahko vsak sam predstavlja.

Ne more se oporekati, da se ne bi mogel delavski razred sam gospodarsko vladati. Tako je delal stoletja, kot samostojen obrtnik in kmet. Danes je pred drugimi načrtom. Mora se naučiti, da se bode sam združen v vladal. Povratek k starim razmeram je nemogoč. To bi pomenjalo, odreči se velikanskim koristim, katere je prinesla moderna tehnika. Celo sedanji položaj bi bil še vedno bolj, kakor prejšni, večji delni obrtni.

Povprečni mezdni delavec novejšega časa ima vsekakor boljše eksistenco, kakor povprečni mali mojster obrtnik v srednjem veku. Če se pa noče pustiti vladati, se mora sam naučiti vladati. In kakor hitro se temu priuči, se bode kmalu sedanjih vladarjev otresel. Kako se to zgodi, je pravzaprav postranska stvar, ki se uravnja po okolščinah. Vse se bode samoposebi razvilo in vladar postane tako obsoleten, kakor je slepo črevo pri človeku. Nekdaj je pač imelo kako koristno funkcijo, drugače ga ne bi vsak človek imel; danes je pa samo še nekaj nevarnega.

Intelektuelno in moralno se delavski razred vedno bolj razvija, da, v primeri z razvojem meščanstva, stopa z orjaškimi koraki naprej. Meščani so bili svoječasno podložniki plemstva in cerkve; trajalo je dolgo, dolgo časa, predno so si pridobili samostojnost. Za kar so oni potrebovali pol tisočletja, so dosegli delavci v pol stoletju. A še hitrejši bi šlo če bi se v večji meri zavedali, da lahko vse storijo, ne da bi jih kdo vladal. Če se bode pretežna večina tega zavedala, je konec vladanja tudi na gospodarskem polju. —

DR. RICHTER'S "PAIN-EXPELLER"

Pri zvinjenju, odtrnjenju, sploh prenapenjenju mišic, pri revmatizmu, nevralgiji in enakih težkočah pomaga enkratno vdrnenje z

PAIN EXPELLER

Dobi se v vseh lekarnah po 25 in 50c.

F. Ad. Richter & Co.
215 Pearl St.
New York.

Pazite na varstveno znamenje s sidrom

GOSTILNA

kjer je največ zabave in največ vžitka za par centov s biljardno mizo na razpolago. Vse to se dobi v gostilni

John Košiček

1807 S. Centre Ave. Chicago, Ill.

Če vam je potekla naročnina na "Glas Svobode", ponovite jo takoj, da se vam lista ne ustavi.

V času dela in jela, spomni se na ne-delo in ne-jelo.

Vsakdo, ki ima nagon do kmetijstva, naj kupi kos zemlje! Zemlja po vsej Ameriki bo postala v cenah enaka v Evropi in to prej kakor se ljudem sanja. Jaz ne ponujam zemlje z lažmi, trpentinovega olja iz korenin, nabiranja različnih rož in vseh nemogočih laži, temveč kupi, ako več ne moreš vsaj 40 akrov zemlje in na nji preživel boš vedno sebe in svoje na pošten način. Ni države v Ameriki, katera bi se mogla meriti z Missouri v splošnem kmetijstvu.

Prevzel sem 40,000 akrov najfineje ravnine, za naselitev. Vsa zemlja je moderno kanalizirana po državi. Tukaj ponavljala se bode stara pesem. Kar se danes nudi za \$16 akre, predao mine 20 let se bode prodalo za desetkratno ceno. Ako se oglasi dovolj Slovencev, rezerviram 10,000 akrov izključno za nje. Kar je obdelane enake zemlje plačala je leta 1909 od \$50—100 v pridelku pavole, \$30—50 v koruzi itd. Kar se seveda lahko dokaže s številskimi državne statistike. Kaj je kmet in kaj je najbolje plačan delavec v mestu? Prvi je prost gospod; kar snesti ne more, proda in to za drag denar. Drugi je sužen družih. Zakaj toraj ne postati prost in neodvisen? Pomislite, vaši otroci ne bodo mogli zemlje kupovati, ker cene bodo previsoke in to naj si vsak zapomni.

Vsa zemlja je enaka, vsa cena je \$16.00 akre, zraven železnice, postaje ali pa vstran. Kjer koli te bolj veseli, tam ti je na izbero. \$6.00 na akre takoj in ostanek na 6% obresti poljubno.

F. GRAM REALITY CO. NAYLOR, MO.

Zakaj trpeti bolečine, ko iste lahko takoj odženete s "KAPSOL"

čudovitim mazilom za vse bolečine kot revmatizem, nevralgijo, glavobol, trganje v krizu. Isto tudi odstrani otekline in prežene otrplost.

Navodilo: Pomažite malo Kapsola na prizadeti del dvakrat na dan. **Cena 50c., po pošti 55c.** Denar lahko pošljete v znakmah.

J. C. HERMANEK LEKARNAR
1800 So. Center Ave., Chicago, Ill.

Slavnemu občinstvu

blagohotno naznanjamo, da je naša nova pomladanska razstava oblek za odrasle, mladino in dečke, klobukov, spodnjega perila sedaj popolnoma založena. Pridite pripravljeni in oglejte si najnovejšo in najlepšo vrsto blaga, ki smo jih kdaj imeli

Možke pomladanske obleke \$10 do \$25
Obleke za mladeniče.....\$5 do \$15
Obleke za dečke.....\$2.50 do \$10

THE ATLAS CLOTHING CO.
Blue Island Ave. & 18. cesta.
Jelinek & Mayer lastnika.

ATLAS BREWING CO.

služe na dobrem glasu, kajti ona prideluje najbolje pivo iz českega hmelja in izbranega ječmena.

LAGER MAGNET GRANAT

Razvažajo pivo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvoris gostilno, ne zabi se obrniti do nas, kajti mi te bomo zadovoljili.

Večina slovenskih krčmarjev v La Salle, Ill.

toči **PERU PIVO.**

PERU BEER COMPANY, Peru, Ill.

Podpirajte krajevno obrt!

Vašo obleko napravim po meri

in vašem okusu; nikar ne kupite obleke, ki je bila narejena za koga drugega.

CHARLES TYL
THE POPULAR TAYLOR

1945 So. Halsted Str. nasproti 20. ceste, Chicago, Ill.

Na zahtevo pošljem vzorce na vse kraje, samo pišite mi kako barvo, kakovost in ceno želite.

Slovensko Delavsko Podporno in Penzijsko Društvo

Ustanov.

21. nov. 1909

DARRAGH, PENNSYLVANIA

GLAVNI ODBOR:

PREDSEDNIK: Jos. Hauptman, Darragh, Pa. Box 140.

PODPREDSEDNIK: Ivan Sever, Adamsburg, Pa. Box 51.

TAJNIK: Fran Plazzotta, Madison, Pa. Box 23.

ZAPISNIKAR: Ivan Flere, Adamsburg, Pa. Box 122.

BLAGAJNIK: Jos. Klaužar, Adamsburg, Pa. Box 88.

NADZORNIKI:

ANTON KLANČAR, Arona, Pa. Box 144. Predsednik.

JAKOB ŠETINA, Adamsburg, Pa. Box 108.

BLAŽ ČELIK, Adamsburg, Pa. Box 23.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. GEORGE BOEHM, Arona, Pa.

IZ NAYLOR, MO.

Piše F. Gram.

O nas se malo čuje, kajti vsa koda ima dovolj opraviti z plugom in brano, tako, da ne more naznati širši javnosti, kako se nam godi. Zato si jaz dovoljujem nekoliko opisati tukajšne razmere. Slovenci in Hrvati, kolikor jih je, sredne gospodarijo; milijonarji v nekaj letih ne bodo postali, a za jesti imajo vedno vsega dovolj.

Veliko se jih peča v širšem obsegu z perutinstvom, in upam, da se bode v tem pogledu v prihodnosti obrnilo vse na moderno stališče 20. stoletja, kajti vsaj 10 naših kmetov namerava napraviti moderne kurnike in imeti perutnino v velikem številu, kar dokazuje, da se perutinstvo dobro obnese. A že sedaj je mnogo kmetov, ki imajo od 2—300 kokoši. Vendar je to v primeri z priložnostjo le beračija. Kmet, ki bi se pečal izključno s kokošjerjevo, bi imel lahko od 5—20.000 glav perutnine. Kokoši plačajo vse, kar kmet potrebuje, zraven tega prinašajo tudi še lep dobiček. Kako so se cene tekom let spremenile, je interesantno vedeti. Leta 1908 se je dobila kokoš za 20—25 ct, sedaj stane stara koklja 13—14 ct, funt, mlade piščance se lahko proda od 20—26 ct. funt in to na kmetovem domu.

Naše kmete moram pograjati radi konjske živine. Je že res, da so novi naseljenci po navadi z denarjem slabo založeni, a vendar ni prav, če kupujejo stare krampe s tolaženjem, da bode s časom že boljše. Ti ljudje ne pomislijo, da dobe za mal denar le mrho, ki jim bode v kratkem erknila. Slovenci, kupujte vedno le dobro mlado živino med katero naj bode vsaj polovica kobil. Najbolji trg za kupovanje dobrih in cenih konj je St. Louis Natiofial Stock Yards. Boljšega trga za mlado konjsko živino menda ni nikjer v Ameriki.

Pohvalno se moram izraziti o Slovenceh glede goveje živine. Vsakdo pridno redi in nič ne proda. Veliko jih je, ki imajo sedaj od 8—10 glav goveje živine in priznati moram, da je lepša, kakor ona Amerikancev. To pa vsled tega, ker Slovenci pozimi krmijo, Amerikanci pa ne. Pred nekaj dnevi mi je nek mcarš povedal, da je zaklal zadnega prešiča in da ne more nobenega več dobiti. Da me pa kdo napačno ne razume, moram pristaviti, da sedaj nobeden nič ne proda. Debelih prešičev je tukaj na tisoče, a karavno je bilo samo iz tukajšnega kolodvora v mesecih od novembra do februarja odposlanih 40 vagonov ščetinarjev v klavnice.

Velikokrat sem že čul praviti od nekaterih nerazsodnejšev, da tukajšni kraji glede zemlje niso najboljši. Kaj takega morejo trditi edino le ljudje, ki o kmetijstvu nimajo ni pojma. Take ljudi bi povabil, naj pridejo sedaj in si ogledajo pšenico na 90 akrih gosp. Sheets, ki je rabil po mojem nasvetu gips in sicer le 75 funtov na akro, okroglo za \$1.00. Ako je kdo kjerkoli že videl lepšo pšenico, z veseljem plačam vožne stroške. Tudi naš rojak Levar ima na kosu, kjer je bilo gnojenje, lepo pšenico; druga je sredna, a sem prepričan, da bode drugo leto drugače.

vsake vrednosti, (jaz ne bi dal zanj dolar akre). Leta 1908 se je kos pognojil in pridelal je bil srednji; leta 1909 je bil zopet gnojen in vsejano zelje, ki je obrodilo povprečno od 8—15 funtov težke glave, trde kakor kamen. Tudi sem videl kos zemlje, ne velike vrednosti, a dobro gnojen in sejan v bar ali millet, ki je zrastle povprečno 5—5½ čevlja visoko. Nasprotno je na sosedni zemlji iste kakovosti brez gnojenja zrastle 1½—2 čevlja visoko. Tega ne pišem samo za Missouri, ampak za vse kraje, kjer biva slovenski kmet. Dobra živina, umno gnojenje in vrstitev setev ali saditev je glavno, če se hoče dobro gospodariti in si kaj prislužiti.

Tukaj se rapidno obrača vse na bolje. Zemlja se čisti vsaj na 20-tih različnih krajih. Kanali se delajo po ravninah za odtok deževnine, ki se prej ni mogla odtekati; zemljo se je pričelo skrbneje obdelavati, izprana zemlja izginjaja, tako tudi old timers, ki si gredo sreče iskati dalje na jug in jugozapad. Sedaj je kupec zemlje večina Nemec, ki je v kmetijstvu Slovencev žalibog za mnogo naprej. Vendar moram pripoznati, da so Slovenci jako pridni in se radi uče nove šole kmetijstva.

Zanimivo je tudi, kako gredo cene zemlje kvišku. Ravno danes, ko pišem te vrstice, naznanila je neka družba, da je odslej njena cena 30.000 akrov velikega zemljišča pri akru \$20.00 in ista družba mi je ponujala kos 2800 akrov iste zemlje pred 4 meseci po \$9.00 akre. Kupil je nisem, ker nisem imel denarja. Slovenci, poslušajte moj glas! Kupujte zemljo v Ameriki, samo če morete. Seveda ne silim kupiti zemlje od mene, niti ne v Missouri, ampak kjerkoli menite, da je dobra.

Dandanes, ko hitro izginjaja sredni stan, je največjega pomena, imeti svoj dom. Da bi naše časopisje obrnilo več pozornosti kmetijstvu, bi se kmalu obrnilo na bolje. Kaj je danes Slovencev v Ameriki? Največji trpin, slabo plačan pri najnevarnejšem delu in nikjer pripoznan. Če pa postane kmetovalec, vse to izgine. Koliko tisočev bi se jih lahko zateklo na farne k rojakom v slabih časih. Mesto, da bi hodil iz kraja v kraj, kakor nema živina, bi šel vsaj začasno k rojakom na kmete, kjer je, če že drugega ne, vsaj za jesti vedno dovolj. V takih časih bi bile slovenske kmetijske naselbine pravo pribežališče.

Dne 24. in 25. maja je bil v Ironton, Mo. velik kmetijski kongres, katerega so se vdeležili zastopniki vseh držav, navdušeni govorniki in izvedenci glede naseljevanja na kmetije. (Najznamenitejši govor je bil govor nadškofa Glennon, ki je s živimi besedami slikal edino pot trpin delaveca. Omenjeni nadškof si je pridobil velike zasluge na polju kmetijskega naseljevanja.) Glede zemlje in naseljevanja sem jaz zadnji, ki bi hvalil ravno Missouri, kajti vsakdo, ki zna

brati in razume le nekoliko angleški, dobi zastoj knjigo iz Washingtona, D. C. v kateri je vladno poročilo vsake države, kaj se tam prideluje in drugo. V naši državi se pečajo kmetovalci največ s perutinstvom, živinorejo itd., a Missouri je velik in vsakdo si lahko izbere in kupi, kar želi.

Nikakor se ne morem strinjati z umazano reklamo v Amerikem Slovencev, ki lažljivo poroča o neki naselbini, katero sem si ogledal pred 6 tedni in ki precej drugače izgleda, kakor jo omenjeni katoliški list popisuje. Res se mora delati reklama za naseljevanje, a nikoli ne lažnjiva. Jaz trdim, naj vsakdo kupi, kjer misli, da je bolje in sem zadnji, ki bi zabavljal čez druge države. Omenjeni list piše v svrhu umazane reklame, da je kupil g. Zeliškar 80 akrov zemlje, ko je že pogledal po Missouri in Michiganu. Resnici na ljubo izjavljam, da je g. Zeliškar sicer res bil tukaj, a zemlje še niti ogledal ni, temveč le povpraševal, kje se dobi pivo in whiskey. Bil je precej razočaran, ko se mu je povedalo, da nimamo saloona. Ako je g. Zeliškar slučajno duhovnov brat, ni to nikakor posebno priporočilo zanj. Resnica je, da on zemlje ne pozna in je nikoli obdeloval ne bode, ker je sposoben za saloon in pijačo, ne pa za obdelovanje zemlje, kar mu gotovo ne diši, o čemer sem prepričan. Vsakdo, kdor ga pozna, bode pritril mojim besedam. Tak človek, kakor je on, je bolj v škodo naselbini, kakor v korist. Jaz ga ne bi niti omenil, a moč je željan reklame, toraj preosta kritika. Pa brez zamere, Zeliškar.

V pasjih dnevih kaj drugega in več.

Clinton, Ind.

Cenjeni urednik Glas Svobode.

Od nas so dopisi redki, in radi tega se hočem jaz nekoliko oglašiti. Poročati moram o velikem požaru, ki je dne 29. maja uničil veliko prodajalno ter zalogo vsakovrstnega orodja. Škoda je nad \$35.000. Kako je požar nastal, je neznano.

Slovenci se imamo v Clintonu še precej dobro ter imamo tudi svojega zastopnika, ki nas zastopa po Indiani.

Ker za danes drugega ne morem poročati, pozdravljam konec dopisa vse somišljenike po Združenih Državah.

Viktor Zupančič.

Angleščina

brez učitelja! Slovensko - Angleška Slovnica, Tolmač in Angl. Slov. Slovar stane samo \$1.00, in je dobiti pri

V. J. KUBELKA

538 W. 145 St., New York, N. Y.

Pišite po cenik knjig!

Gostilna "Slovenski Dom"

na

2236 So. Wood ceste

to je med Blue Island ulico in 22

Mladič & Krampats.

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.

NOVI PAROBRODI
VOZIJO iz AVSTRO-
OGERSKE v NEW
YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUJEJO IZ NEW YORKA:

Alice 8. June 1910 | Argentina 6. July 1910
Oceania 29. June 1910 | M. Washington 13. July 1910

Parniki odplujejo vedno ob sredah ob 1. uri popoldne iz pristanišča Bush's Stores, Pier No. 1 na koncu 50te ceste v South Brooklyn.

Naša pristanišča so: Za Avstrijo--TRŠT, za Ogrsko--REKA
Železniške cene na teh ozemljah so najceneje in imenovana pristanišča najbližja Vašega doma. Dobra in prikladna postrežba; občuje se v SLOVENSKEM JEZIKU

Phelp Bros. & Co.,

GLAVNI ZASTOP ZA AMERIKO

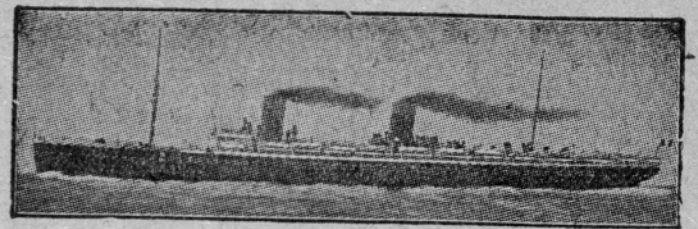
2 Washington St.,

New York, N. Y.

Direktna zveza z Avstrijo, Ogrsko in Hrvaško
FRANCOSKA PROGA

Compagnie Generale Transatlantique

GLAVNA PREVOZNA DRUŽBA.

New York v Avstrijo čez Havre Basel. Veliki in brzi parobrodi.

La Provence 30.000 HP | La Lorraine 22.000 HP
La Savoie 22.000 HP | La Touraine 20.000 HP

Chicago, nov parnik 9500 HP

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno hrano na parnikih družbe. Snažne postelje, vino, dobro hrano in razna mesna jedila
Pristanišče 57 North River v zaožje 15th St., New York City.

Parniki odplujejo vsak četrtek.

Glavni zastop na 19 State St. New York.

MAURICE W. KOZMINSKI, glavni zastopnik za zapad,

na 71 Dearborn St. Chicago, Ill.

Frank Medosh, agent na 9478 Ewing Ave. S. Chicago, Ill.

A. C. Jankovich, agent na 2127 Archer Ave. Chicago, Ill.

OTTO HORACEK

Diamanti, ure, stenske ure in zlatnina

1843 Blue Island Avenue, Chicago, Ill.

Dajemo posebno pozornost pri popravljanju ur in druge zlatnine.

Izdelujoči zlatninar.

OČI pregledamo zastoj.

Kašparjeva Državna Banka,

vokal Blue Island Ave. & 19. ul.

VLOGE \$3,000,000.00

GLAVNICA . \$200,000.00

PREBITEK . \$100,000.00

Prva in edina češka državna banka v Chicagu. Plačuje po 3% od vloženega denarja na obresti. Imamo tudi hranilne predale. Pošiljamo denar na vse dele sveta; prodajamo šifkate in posojamo denar na posvetila in zavarovalne police.

PRIZNANJA TISOČ IN TISOČIH

ozdravljenih in hvaležnih bolnikov kateri vam dajejo dokaze zaslug svetovnoznane in slavnega ravnatelja od

THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

kateri se žrtvuje, in je ozdravil že nebrojno število slovenskih bolnikov. Vsaki bolnik, kateri se je zaupno obrnil, na slavnega ravnatelja tega zavoda je bil zadovoljen, zadobil popolno zdravje in srečo, katere se veliko družin, očetje, matere in otroci večele.

Nima boleznih na svetu, katere bi zdravnikom tega zavoda ne bile poznate in katerih zdravniki tega zavoda ne bi mogli v kratkem času ozdraviti, najsibode možka; ženska ali otročja zastarela ali kronična bolezen. Slavni zdravniki tega zavoda zamorejo povoljne uspehe svojega delovanja, z tisočimi zahvalnimi pismi dokazati v katerih se ozdravljeni bolniki z najpriskrnejimi besedami zahvaljujejo za jim podeljeno pomoč in zdravje.

DRUGI ZDRAVNIKI KATERI OGLASUJEJO IN GOVORE VELIKO O SEBI NE MOREJO DOKAZATI NITI JEDNEGA POVOLJNEGA DOKAZA SVOJEGA DELOVANJA.

Nobeden naj si ne krati življenja, zadovoljnosti in posvetne srečo in trpi v bolezni, temveč naj se takoj obrne na znameniti in svetoznani zdravniški zavod ker našel bode največjo srečo in pridobil zopetno popolno zdravje.

Pridite osebno ali pa pišite na

The Collins N. Y. Medical Institute

140 W. 34th Street, New York City.

Dr. S. E. Hyndman, vrhovni ravnatelj.

Uradne ure so: Vsaki dan od 9 ure dopoldan do 1 popoldan in od 2 do 5 ure popoldan. Ob nedeljah in praznikih od 9 ure dopoldan do 1 popoldan. Vsaki torek in petek od 7 do 8 ure zvečer.

100.000
Zastoj

NAVODILO K ZDRAVJU

BY DR. E. C. COLLINS.

Dr. E. C. Collins

teh, po celotni svetu znamenitih in pozabljenih knjig o vsaki bolezni, se razpošlje. Treba je samo 5 centov za poštuno priložiti.

NAVODILO K ZDRAVJU NOBEDEN ne more vedeti, kaj na manka, nikdo ne more iznajti kako bolezen ima in nobeden je ne more natančno opisati, ako ni prej prebral to znamenite knjige v kateri so vse bolezni opisane. Radi tega naj si vsaka slovenska družina, takoj jedno prebrano, ker je neprecenljiva in neobhodno potrebna, da si zamorete v slučaju bolezni takoj pomagati.

Niti eden drugih zdravnikov ni imel istega potrpljenja in zmožnosti, da bi vse bolezni natančno preučevali, vsako bolezen dobro poznal ter bil zmožen tudi vsako bolezen ozdraviti, ter spisati tako neprecenljivo knjigo, človek, njegovo življenje in zdravje.

PA ZAKAJ? Zato, ker nobeden drugih zdravnikov na svetu ni imel toliko znanstva in skusenosti, spoznavati vse bolezni ter iste ozdraviti. Pišite takoj danes in naslovite pismo sledeče:

The COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE
140 W. 34th St., New York.

DOPISI.

Black Diamond, Wash.
Cenjeni uredništvo: —

Prosim, da priobčite te vrstice v listu Glas Svobode, ki je tudi glasilo naše mlade in lepo razvijajoče se Zveze. Resnici na ljubo se mora priznati, da se ni še nobena Jednota ali Zveza tako hitro širila, kot ravno S. S. P. Z. In zakaj pa ne bi, saj vsak član lahko s mirnim srem priporoča svojemu prijatelju, da vstopi in to tembolj, ker plačuje Zveza za mal asessment po \$8 na teden bolniške podpore in kar najhitreje in zelo točno izplačuje u-smrtnino, ki je \$500.00.

Sedaj se bliža druga konvencija in dobro bi bilo, da se začne društva gibanje in kolikor mogoče novih članov pridobijo, tako da bodo delegati na konvenciji zastopali najmanj 2000 članov. Vsi zavedni člani Zveze bi se morali potruditi, da dobe kar največ novih članov in kjer se ni društva, spadajočega k S. S. P. Zvezi naj si rojaki ustanovijo društvo ter ga priklopijo k tej Zvezi, kajti do konvencije je še lepa ugodnost, po konvenciji pa se ne ve, če bo ustopnina še tako nizka o-stala ali ne. Pa tudi druge ugodnosti ne bodo take kot so sedaj. Na deo toraj.

Vsa cenjena društva pa naj volijo najboljši možje iz svoje srede in jih pošljejo na konvencijo, kajti od delegatov je odvisno zborovanje in bodočnost Zveze. Namignil bi tudi, da se "kšeftmanov" ne pošlje na konvencijo, ker ti so preveč obloženi s svojim poslom in imajo drugih večjih skrbi, kot pa, da bi posvetili svoj prosti čas za Zvezo. Saj jim človek tudi ne sme zameriti, ako posvetijo več skrbni svoji obrti ali trgoviji, kot pa Zvezi. Nadalje sem opazil, da tam, kjer je sorodstvo in preveliko prijateljstvo, ni takega poslovanja kot bi moralo sicer biti, ker prijatelju nikdo rad ne oporeka. Sicer pa, to je postranska stvar. Najvažnejša točka je, da so delegati zmožni samostojno misliti in da so nepri-stranski, ter da jim je pred vsem korist in bodočnost Zveze na mi-slih in da se nadalje potegujejo za one točke, katere so jim društva naložila, da predlagajo in se vresničijo.

Če bodo taki delegati, potem bomo zopet lahko pričakovali do-sti dobrega od drugega zborova-nja.

Člane našega društva št. 4 pa opozarjam da se bodejo redno vdeleževali vsakega zborovanja, kajti če bomo poslali delegata na konvencijo, treba bo tudi z njim poslati nekaj navodil in nasvetov, kajti Zveza je še mlada, za to je pa treba še marsikaj pri pravih dopolniti, kajti ni je organizaci-je, da bi se na prvem zborovanju vse tako uredilo, da ne bi bilo treba popravljati, kaj dodati ali opustiti. Vsak naj pride toraj na društvene seje, da ne bo kasneje "kikal", ako ne bo kaka stvar prav. Oni člani, kateri se ne mo-rejo vdeležati seje, pa naj po kom drugem pošljejo svoje mesečne prispevke, da ne bo nobenih sit-nosti. Točnost velja povsod in po-sebno pri družtvih.

Vsi oni, ki nameravajo pristo-piti k društvu naj se požurijo, kajti zdaj je še lepa ugodnost in po konvenciji se ne ve, ali še o-stane tako ali ne. Glavna reč je, ko človek ne ve ne ure, ne dneva, kdaj ga nesreča zadene, ki naj-rjše takrat človeka obišče kedar je najmanj na njo pripravljen. Toraj ne odlašajte, temveč pojdi-te še danes k kakemu znanu in ga poprosite, da Vas pri prihod-nji seji predlaga za sprejem v društvo in Zvezo.

Z delom gre tukaj okoli še pre-cej dobro in plača je delu primer-na. Se ve, da kapitalisti že gleda-jo, da njim kar največ mogoče ostane. To je že njihova navada. Tudi dragino obentimo. Vsaka reč gre kvišku samo plača, ta pa tako trdno stoji kot skala in ko jo ne bi tako dobro čuvali, bi nam jo prav gotovo počasi tudi sigurno "prievali".

Delavec trpin, ne pozabi, da moraš trdo delati, da nimaš no-benega drugega prijatelja izvan delavca, zato tudi voli za delavca. Kedar bo imel delavec večino v oostavodajnicah, takrat bo tudi lahko upal, da se bodo postave zanj in ne samo za kapitaliste koval. Takrat se nam ne bo tre-ba tako pehati za par centov po-viška naših plač. Zastopniki bo-do gledali vsaj na to, da bodo

plače primerne cenam potrebščin. De-avec zdrami se, skrajni čas je!

Koncem tega dopisa pozdrav-ljam vse čitatelje tega lista, po-sebno pa člane in članice S. S. P. Z., listu pa želim mnogo novih naročnikov — predplačnikov.

M. Petchnik,
tajnik dr. št. 4, S. S. P. Z.

Wilburton, Okla.

Cenjeno uredništvo. —

Prosim, priobčite moj dopis v našem cenjenem listu Glas Svo-bode. Poročati ne morem veselih novic, ker ne delamo že ne od 1. aprila. Takrat je potekla pogod-ba z našimi delodajalci, nova pa še ni sklenjena. Kdaj bomo zo-pet začeli z delom, nam ni znano.

Tako imamo sedaj dosti časa in pridno prebiramo dobre časopise, take, kakor je Glas Svobode. Ta časopis je res prava dušna hrana za nas delavce, ker nam odpira oči in biča brez usmilje-nja kapitaliste in druge lenuhe, ki se redijo od naših žuljev. Vsak slovenski delavec bi moral čitati Glas Svobode in se nanj naročiti. Priloženo Vam pošiljam eno-letno naročnino za list, \$2.00, da mi ga ne vstavite, ker mi poteče naročnina začetkom junija.

K sklepu pozdravljam vse svobodomislne misleče rojake in ro-jakinje širom Združenih Držav.

Frank Laufer.

Allentown, Pa.

Cenjeni urednik: —

Naznaniti Vam hočem veliko nesrečo, ki se je pripetila dne 2. t. m. vsled eksplozije dinamita v cementnem kamenolomu, je last Lehigh Portland Cement Co. pri West Copelay. Vsled eksplozije je bilo več delavcev usmrtenih, in štirje so ranjeni.

Ponesrečenci so razum enega, vsi inozemci, Slovenci ni med te-mi. Kolikor sem mogel izvedeti, sta med mrtvimi tudi dva Hrva-ta, in sicer Stevo Oneović in Mike Juković. Oba sta bila oženjena. Nesreča se je pripetila, ko je bilo dvanaest mož vposlenih s tem, nabasati tri mine. Lukanje so bile 70 čevljev globoke. Dve sta bili nabasani s smodnikom in di-namitom, tretjo so ravno napol-njevali. Vloženih je bilo okoli 500 kosov dinamita. Kaj je pro-vzročilo razstrelbo, ki je sedaj slaba, ni znano. Slišalo se jo je po vsej okolici in vsled momega zračnega pritiska so se zdrobile šipe v Copelay. Tri može je vrglo v kamenolom, kjer jih je pod-kopalo kamenje. Dva trupla sta bila najdena na nekem žitnem polju na iztoku, in eno na želez-niški progi, ki vodi od tovarne k kamenolomu. Vse te je vrglo čez sto korakov daleč. —

Delavec, ki se trudi, da si pri-dobivajo kapitalisti vedno večje bogastvo, je v vedni nevarnosti, da izgubi življenje, ali se drugače poškoduje. V slučajih poškodb ali ponesrečenj so za delavca edi-na pomoč podpora društva. Ra-di tega priporočam rojakom, da pristopajo k istim, in če družtev ni, naj si ustavijo novo društvo ter ga priklopijo lepo se razevi-tujoči S. S. P. Z.

Pozdrav somišljenikom širom Amerike, Glasu Svobode pa želim kar največ naročnikov in pred-plačnikov, ker uvidim, da je list, na katerega se lahko vedno za-nesemo.

S. B—č.

Naylor, Mo.

Cenjeni urednik: —

Prosim, priobčite sledeče vrstice v Glas Svobode, ker bi rad o-pozoril cenj. bralce na lažnjiva poročila Amerikanskega Sloven-ca. Kakor naznanjam na drugem mestu, je brat prečastitega du-hovnika, Zeliškar, lagal, ko je lažnjivo zepisoval neko zemljš-ke. Amerikanskemu Slovincu pri-poročam, naj piše raje koristne članke o kmetijstvu, kakor pa la-ži. Dovoljujem si tudi omeniti, da noben slovenski časopis nima to-liko reklame za nesrečno žganje in špirit, kakor on. Ravna se po geslu: drži človeka v nevednosti, žganje je sestra revščine, trdo de-lo bratje. Mi gospodje smo sre-čni, kajti mi smo nekaj vzvišenega in čim bolj neumno je ljudstvo, tem bolj razmere bodo za nas "gaspnde". Če bi se slovensko časopisje res zanimalo za trpina-delavca, kakor se Glas Svobode, bi se kmalu vse obrnilo na boljše. Naš narod bi bil spoštovan v novi domovini, ker Slovenci nismo za-biti ljudje; ako bi imeli prilož-nost se učiti, bi zavzemali naši rojaki med Amerikanci drugo mesto, kakor ga sedaj Slovenci

v Ameriki moramo dobiti oporo v kmetijstvu. Res se je že precej rojakov oprijelo kmetovanja, in dosegli so lepih uspehov. Ako bi pa slovensko-ameriško časopisje delalo reklamo z podučljivimi razpravami o kmetijstvu, vsaj v obsegu, kakor dela reklamo A. S. za šnops in špirit, bi slovenski narod v Ameriki bil tekom 15. let vse drugače spoštovan, kakor je sedaj. Ne bi jim bilo več treba o-pravljati trdega in nevarnega de-la, živeli bi lepše življenje na kmetijah. Opustila bi se pogubo-nosna pijača, ki je izvor vsega zla in revščine. Nisem nikak vod-ni apostel in tudi sam pijem, ka-kor tudi kmetje lahko pijejo, le z razliko, da pije kmet zdravo pi-jačo, pridelano doma, delavec se mora pa zadovoljiti z najslabšo brozgo, katero zmeša skupaj ži-dovski trgovci.

S svojim dopisom ne mislim nobenega žaliti. Resnica oči ko-lje, a mogočih kritikov se ne bo-jim in se ne oziram nanje. Moj edini namen je, da si pridobi Slo-venec v Ameriki blagostanje, do-mačo grudo. Slovenec je kmet od doma, in da postane to tudi tu-kaj, ima najlepšo priložnost. — Razlika obstoji le v tem, da živi tukaj svobodno, vse drugače, ka-kor v korupirani državi Avstriji, kjer se še pošteno živeti ne mo-re. Tam ni zemlje na razpolago, kakor tukaj; ni ti treba dajati polovice prislužka gosposki, in drugo polovico farjem za žegne, da te hudič ne vzame.

Izbijmo si Avstrijo enkrat za vselej iz glave in oprimo se no-ve domovine, kjer je dovolj vse-ga, da se človek pošteno preživi. Postanimo državljani in kmeto-valci, in lahko bomo rekli: Do-movina moja je v kraju, kjer i-mam vsega dovolj!

F. Gram.

POSILANO. *)

Halleyev komet me napoti, da se oglašam. Halleyev komet je kriv, da moram objaviti sledeče "Poslano", ki naj bode v zago-vor lažem, ki jih trosi urednik tukajšnega lista po svojem glasi-lu. —

Pred nekaj dnevi sem dal na-praviti repato zvezdo, katero smo pritrčili na strehi ter jo razsvet-lili z električnimi žarnicami. Slu-žila mi je v reklamo mojega pod-jetja. Sedaj pa piše urednik našega suhoparnega tednika, da je dal šerif Byers zvezdo odstraniti, v drugi številki pa, da je prepo-vedal razsvetljavo električni nad-zornik. Niti prvo, niti drugo ni res, in niti šerif niti električni nadzornik se nista zmenila za to razsvetljavo. Res je prišel elekt. nadzornik v hišo in vprašal, kdo je upeljal razsvetljavo in ko se mu je povedalo, da može elek-trične družbe, je odšel, ne da bi kaj pripomnil. Toliko resnici na ljubo in v odgovor lažljubemu uredniku Schweigerju.

Seveda, prireditelj mu ni bila po godu, in radi tega nas zmerja z kričaji itd. Prašam Vas pa, kdo je kričal, ali oni, ki se mirno in dostojno vede, ali oni, ki pusti po več let ležati križ v blatu?

Ker ste nas spravili v stik z križem, Vas le prašam, zakaj ni-ste Vi spravili križčev skupaj, da bi križ na pokopališču dvigni-li iz blata? Zakaj niste tu pokaza-li svoje barve, s katero se toli hvalisate?

Da, kričati je lahko, a delati, je kaj drugega. Samo meni ste hoteli škodovati. Pri tem se niste ozirali na dobrote, katere sem Vam že izkazal, pač pa ste doka-zali svojo nevhvaležnost, kakor so nevhvaležni vsi ljudje vašega ka-libra.

Za sedaj naj to zadostuje. V kratkem pa še kaj več.

John Plautz, gostilničar.

Calumet, Mich.

*) Za vsebino tega spisa ni od-govorno ne uredništvo, ne uprav-ništvo.

Promocija gospice — doktor-jem filozofije, 19. maja se je vr-šila na dunajski univerzi redka slavnost: kandidatinja fil. gospi-ce Marta Furlani, hčerka našega rojaka g. Ivana Furlanija, učite-lja na tržaški državni ljudski šo-li, je promovirana doktorjem fi-lozofije. Gospica je študirala na tržaškem liceju, potem je položi-la zrelostni izpit za učiteljico in zatem tudi za gimnazij. Položivi-z odlično rigoroz iz filozofske ve-de, je postala sedaj doktor filo-zofije — menda prva ženska v Avstriji.

IZPOLNITE ODREZEK SE DANES IN POSLITE GA NAM.

Dr. JOS. LISTER & CO., Aus. 708 Northwestern Bldg., 22 Fifth Ave., Chicago, Ill.

Gospodje: Mene zanima ponudba, s kojo pošiljate brezplačno zdravilno knjižico, ter vas prosim, da mi jo takoj pošlete.

Ime.....
Pošta..... Država.....

50,000 KNJIŽIC

V DAR LJUDEM.

Vsaka knjižica je vredna \$10.00 vsakemu bolnemu človeku.

Mi želimo, da vsaki bolni človek piše po našo urejeno zdravilno knjižico. Ona knjižica svetuje v poljudnem jeziku, kako da se doma uspešno zdravi: Sišilis ali zastrupljena kri, slabotni život, zgubitev moči, revmatizem in trganje v kosteh, spolne bolezni, kakor tudi bolezni v želodcu, na vranci, ledvicah in v mehurju. Ako ste zgubili nado in ako vam priseda zabavna denar dajati, tako pišite po ono **zdravilno knjižico**, katero vam nemudoma pošlemo in bodite uverjeni da o-zdravite. Na tisoče ljudi je ozdravilo po navodilu te prekrasne knjižice. Ona vsebuje znanost, katero bi moral znati vsaki človek. Zapomnite si, da se ona knji-žica razpošilja popolnoma brezplačno, ter tudi mi plačamo poštnino. Izpolnite dolenji odrezek in ga nam pošlite in mi vam pošljemo popolnoma brezplačno ono knjižico.

IZPOLNITE ODREZEK SE DANES IN POSLITE GA NAM.

Dr. JOS. LISTER & CO., Aus. 708 Northwestern Bldg., 22 Fifth Ave., Chicago, Ill.

Gospodje: Mene zanima ponudba, s kojo pošiljate brezplačno zdravilno knjižico, ter vas prosim, da mi jo takoj pošlete.

Ime.....
Pošta..... Država.....

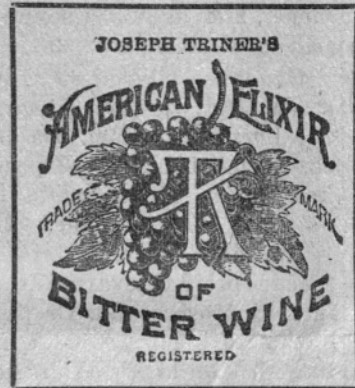
Dolgo življenje.

Naravno je, da človeštvo želi podaljšati si življenje, kar je najbolj mogoče in znanstveniki vsen dob so skušali iznajti takozvani življenjski uvarek. Ker pa nam ni dano, da bi večno živili, pa lahko do gotove meje podaljšamo naše življenje. Vsi sve-tovni zdravniki se strinjajo v tem, da podlaga življenja je v prebavnem sistemu, to je v oaih delih našega telesa, skoz katere gre hrana. Ko hitro pa je kateri del tega zelo važnega sistema bolan, že celo telo trpi. Če nam pa je mogoče hitro ozdraviti ta bolni del, doimo zopet naše zdravje in moč. Samo eno zdravilo je za vse bolezni prebavnih organov in isto je dobro poznano

Trinerjevo

Ameriško zdravilno Grenko Vino

Isto ni nobena skrivna medicina, pač pa je napravljeno iz dobrega, rdečega vina in importiranih grankih želišč. Isto ne vsebuje nobenih škodljivih snovij in vsled ni po-polnoma nič nevarno najznejšemu želodcu. Celu zdravi ljudje najbi sem in tja pili kapico, da si ohranijo prebavne organe v popolnem delovanju. To znanstveno zdravilo

Daje zdrav tek do jedi,
krepi mišice in čutnice,
čisti kri,
napravi gladko obličje,
odstrani zabasnost,
povspeši čilost in ognjevitost,
daje nemoteno spanje,
in daljša življenje.

Istega sme rabiti vsak član družine, od najstarejšega do najmlajšega, za kar se neda reči o drugu zdravilih. Čistost in pristnost istega je jamčena po U. S. Ser. št. 346. Tisoče priporočil najuplívnejših oseb potrjuje zdravniško vrednost tega zdravila. [Zdra-vniški nasvet, pa pošti, zastonj! Pišite v domačem jeziku:

JOS. TRINER,

1333-1339 So. Ashland Ave.,

Chicago, Ill.

Čitatelje opozarjamo na Trinerjev brvaški in slovenski brinjavec, importiran in čizdelek.

ITALIJU

ADRIATIC

po staroj i najsigurnijoj

GUNARD LINIJI

POSTAVLJENA 1840 GOD

Ogrska-Amerikanska usluga

Od New Yorka do Fiume preko
Gibraltara, Genove, Napolisa
i Trieste

Novo Moderni utvrđeni Šifovi
CARPATHIA, - 13,600 TONS
PANNONIA, - 10,000 TONS
ULTONIA, - 10,400 TONS

* Jedne Close Cabina \$60 (dolara) do Naplesa
\$65.00 (dolara) do Trieste i Fiume

GUNARD STEAMSHIP CO., Ltd.

S. E. Cor. Dearborn & Randolph Sts.
CHICAGO

Ili kod svakog obližnjeg agenta.

Irgovina s novodobnim obuvalmo

Vstanovljena leta 1823

Velika zaloga obuval najnoviješe kako-vosti po zmerno niskih cenah.

JOHN KLOFAT

631 Blue Island Ave., Chicago.

Druga vrata od Kasparjeve Banke

Svobodomislci! Naročajte, pri-poročajte in razširjajte naš list! — Vsak naročnik naj pridobi vsaj enega naročnika! — Bodite povsod širitelji njegovega pošte-nega prizadevanja!

Najstarejša slovanska tvrtka

EMIL BACHMAN

1719 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Se priporoča vsim Slovanskim društvam za izdelovanje druš-tvenih znakov, gumbov, zastav in vsakerih potrebščin. Izdelek je najfineji in najokusnejši, pri tem pa zelo zmerne cene.

Neštevilno zahval in pripoznanj jamči za pristnost in okusni izdelek naročenih potrebščin. Pišite v svojem jeziku za vzorce in cenik.

Kupite svojo pomladansko obleko pri

Schmitzner
CLOTHING CO.

1828-1830 Blue Island Avenue.

Zaloga obleke, klobukov, srajc in spodnjega perila.

Izdelovanje oblek naša posebnost.

RAZNO IN DRUGO

V Španiji so zmagali pri volitvah v državni zbor republikanci in liberalci. — Klerikali so dobili četrtino mandatov. Zadnji čas bi bil za Španijo, da se otrese črne more.

Grozna nesreča na železnični progi pri Brežicah. — 9. m. m. so se peljali iz Bizeljskega na sejem v Brežice 26. letni posestnik Jurij Dernikovič, doma iz Bukovja s svojo 20. letno ženo Nežo in njenim bratom Jožefom Pustakom, posestnikom v Bračnji vasi, župnija Bizeljsko. — Jurij in Neža Dernikovič sta bila še le 14 dni poročena, vsi trije so se peljali največ zaradi tega v Brežice, ker je hotel Jože Pustak izplačati svoji sestri dedščino. Ko so se pripeljali po cesti iz Bizeljskega proti Zakutu na mesto, kjer križa cesta progo, niso bile zavore zaprte vključno temu, da je imel vsak čas priti dopoldanski vlak iz Zagreba. Ker napravi tam železnica ovinke in je bilo tudi precej motno vreme, ni hlapci opazil prihajajočega vlaka. — Stroj je zgrabil zadnji del lahkega vozička, ga raztrgal in razmesaril vse tri goraj imenovane osebe. Stroj je vodja ni mogel vlaka takoj ustaviti in tako je vlekel stroj svoje obžalovanje vredne žrtve še kakih 50 metrov pred seboj. — Hlapca in konje je vrglo v globok jarek ob cesti in so ostali nepoškodovani. Najhuje je razmesaril stroj Nežo Dernikovič; telo je bilo raztrgano na 16 kosov. Njenemu bratu Jožefu Pustaku so tekla kolesa čez trebuh in popolnoma ločila noge od trupla. Oba sta bila seveda pri priči mrtna. Dernikovič Jurij se je boril nekaj časa s smrtjo — a je tudi takoj umrl. — Največ boče na nesreči kriva žena železničnega čuvaja, katera je bila mesto moža v službi in ni pravočasno zatvorila zavore.

Usmiljeni Samaritan v Trnju pri Št. Petru na Krasu. Piše se: Gotovo je gospod kurat Železny krasno povest o usmiljenem Samaritanu že nešteto povedal in priporočal svojim vernim ovčicam. Sam se pa ne ravna po nji. Da svet izve kako usmiljeni so nekateri duhovniki naj boče naveden za izgled "prečastiti" iz Trnja, ki je nekega 14letnega dečka tako neusmiljeno pretepel, da ga je moral potem obhajati, ker je vsled bolečin nevarno obolen. Ne vemo kakšne občutke je imel takrat, ko je to žrtev svoje podivjanosti obhajal. Vsa stvar se je naznanila žandarmeriji in sedaj ima besedo postojnska sodnija. Kakor se sliši bi se ta usmiljeni Samaritan rad "zmazal", in upa, da bo to mogoče, češ da ima precejšno zaslonbo pri višjih. Si cer so pa ljudje iz Trnja in bližnjih vasi, pod pastirsko palico omenjenega Kurata naravnost divje-fanatično klerikalni. Ko je nekoč ta vneti krotitelj svojih podložnih nekega fanta iz Klenka tako hudo pretepel, da ga je božjast vrgla, ga je hotel oče dotičnega tožiti. Toda pobožni vaščani mu tega niso pustili, češ, vsa nesreča pride čez onega, kdor se z duhovni tožari. Zato pa: Kar pustite se pobijati in pretepati svoje otroke, saj imate denarja dovolj za zdravila in zdravnike, če se pa otrok ne pozdravi, naj čede pa pohabljenec vse svoje življenje. Gospod Železny se je izrazil, da je rečenega fanta pretepel v "sveti jezi". Kdor koga ubije naj se kar na sveto jezo izgovori in odpuščeeno mu boče. Ljudstvo kdaj prideš do pameti?

Björnson. V prihodnji seji norške poslanske zbornice bo podan predlog, da naj se državna do smrtna plača, ki jo je dobival doslej Björnson, izplačuje do smrti tudi njegovim vdovi.

Otok Helgoland se je povečal na 70 in pol hektarov. Maja meseca l. 1909 se je pogreznilo v morje okoli 1000 m³ zemlje, od tega časa pa so reke napravile spet toliko zemlje, da je ta škoda skoro čisto popravljena.

Starodavno palačo iz neolitične dobe je odkril Francos G. Courty v Tiahuanacu v Boliviji, 3850 m nad morjem. Nekateri deli, pred vsem monumentalno stopnišče in podzemeljski prostori, so prav dobro ohranjeni. Zidovi so okrašeni s skulpturami. Našli so tudi več kipov bogov, eden od njih je visok celih 6 m.

"Sveti Peter" v ječi. Navihnan slepar je prišel v vasi Zubri na

Moravskem k zelo pobožni, tudi babjevrni vdovi, predstavljal se kot "Sveti Peter", ki preskrbuje že sedaj ljudem proti primernemu plačilu dobre sedeže v nebesih, ko je bila namreč 19. maja ob koncu sveta pred nebeskimi vrati velika gnječa. Vdova je seveda hotela imeti sedež v prvi vrsti. Ta sedež je pa stal 800 K. — Vdova je dala na račun 10 K in potolažila "svetnika", da mu izroči drugi dan ostalo svoto. Pri hranilnici so jo pa uradniki vprašali, čemu rabi toliko denarja, ona jim je povedala in orožniki so drug dan aretirali "Svetega Petra" ko je prišel k vdovi po denar za sedež. "Sveti Peter" je na ta način preskrbel samemu sebi sedež v ječi.

Priznal po mnogih letih. V Plzinu na Češkem je obolen krčmar Weiss in ker se je bal smrti, je priznal, da je pred leti vrgel krčmarista Berndta v neko brezno, kjer se je ta ubil. Weiss je bil sicer dvakrat osumljen tega dejanja in dvakrat v preiskovalnem zaporu, toda bil je zopet izpuščen radi pomanjkanja dokazov.

Monte Carlo je podjetje, ki nosi na leto 20—30 milijonov frankov dohodkov. V kratkem izide bilanca, iz katere bo razvidno, da so se dohodki v poslednji sezoni povečali za 2 milijona in pol frankov. Delničarji dobijo na vsako delnico 350 frankov. Zvezni sodnik Peter S. Grosscup je baje zgubil tam ves denar.

Rusija plačuje za vojaštvo in polico na leto nad 1 milijardo rubljev, t. j. 2500 milijonov kron, kar znaša nad 54% vseh državnih dohodkov. Če pomislimo, da mora Rusija odplačevati poleg tega še na leto po 400 mil. rubljev, t. j. 28% vseh dohodkov za državne dolge, si lahko izračunaj vsak preprost račun, koliko ostanje za prosvetne namene.

Zastrupil se je. 14. maja ponoči se je v svojem stanovanju v Cerkveni ulici št. 21 zastrupil dimnikarski mojster Viljem Dopfer. Izpil je steklenico karbolne kisline. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnišnico, kjer je kmalu umrl. Vzrok samomora je neznan.

Velikanska nevihta v Pragi. 13. maja popoldne je bila v Pragi nevihta, kakršne ne pomnijo in ki je napravila ogromno škodo. Utrgal se je oblak in voda je drvila v velikanskih potokih po ulicah ter je odnašala seboj po 10 kg. teške kamne. Marsikje je vdrla v pritična stanovanja in v kleti, skladišča itd. Na Vavlskem trgu je voda brizgala iz nekega kanala do višine prvega nadstropja. Voda je poplavlja na tem trgu tudi električni transformator, nastala je kratka spojitev in transformator se je vnel. — Blizu Prage je blisk ubil nekega inženirja, ki je bil ravno na poti v tovarno.

Obsojen župnik. V Šmarjah na Vipavskem pase ovčje župnik, ki menda misli, da je še vedno kopro, ki sme ljudi v cerkvi oštevati in jih imenoma sramotiti ter poditi izpred altarja s prav soladskim "marš ven". Neki mladenič, katerega je župnik imenoma pozval, naj gre "marš ven" iz cerkve, ga je naučil, da tako ni prav. Sodnik v Ajdovščini je bil tudi teh misli in je župnika obsodil na 150 svetlih kron in na vse stroške.

Kako v Gradcu ravnaajo s Slovenci. Dne 14. maja je bil pri tukajšnjem sodišču obsojen radi teške telesne poškodbe mesarski pomočnik Jožef Hajek v denarno globo 150 K. — Stvar je sledeča: Nedavno tega je v bolnišnici usmiljenih bratov neka uboga ženska z imenom Terezija Koemut čakala pred ambulatorijem za uho-bolne ter se pogovarjala s svojo nečakinjo slovensko. Ravnotam je čakal tudi imenovani Jožef Hajek. Ko sliši slovensko govorico, se je razsrdil in zarentačil nad Terezijo Koemut: ker pa mu je ta na to dala odgovor, jo je s tako silo in surovostjo sunil, da je uboga sirota padla po kamenitih tleh ter se pri tem znatno poškodovala. Tako se ravna s Slovenci v Gradcu. Nemei vedno slikajo Slovence za divje in neolikane, v resnici pa noben narod ne postopa napram drugim narodom tako divje in surovo, kakor nemški.

Ženski rekrut. Zgodilo se je to na Ruskem v Serakupki pri Žitomiru. Adelo Levijevu, rojeno leta 1888, so v krstno matriko pomotoma zapisali kot dečka. Nedavno tega so njenemu očetu predpisali globo v znesku 300 rubljev, ker se ni briga za to, da bi

"mladenič" Adela zadostila svoj vojaški dolžnosti. Trajalo je precej dolgo, da je oče oblasti prepričal, da se je v matriki zgodila pomota. Toda stvar še ni končana, ker se birokratje sklicujejo na matriko in spor, da li je merodajen bolj faktičen položaj ali "uradni akt", traja še danes.

Rusko-japonski sporazum. Dunaj, 17. maja. Po vesteh tukajšnjih časopisov, se ima v kratkem podpisati rusko-japonska konvencija. Vsi listi so mnenja, da bo imela ta konvencija velik političen pomen.

Poljaki v Berlinu so se udeležili občinskih volitev. V Celju pa se Slovenci doslej občinskih volitev niso še nikdar udeležili, akoravno je znano, da je v Celju slovenska večina in da mora Celje postati slovensko tudi na zunaj.

"Strahovita kača". Grozovit strah so imeli pred par dnevi v hiši in restavraciji g. D. v Trbovljah. Starejši 16letni sinko je šel v podstrešje iskat si neke obleke. Ko jo je potegnil izza nekega kovčega, ga je nenkrat vgriznila v roko velika kača. Deček je ves prestrašen bežal s podstrešja, kričaje: "Kača me je vgriznila v podstrešju". Vsa hiša je bila nenkrat pokoneu: hlapci, dekle, gostje, vse se je hitelo oboroževati in hajd v podstrešje nad kačo. Med tem je pa oče v velikem strahu, peljal sinka v bolnišnico, da mu tam zdravnik rano izžije in strup iz nje spravi, kar se je tudi posrečilo. Med tem pa se je vršil lov na kačo. A kaj, ko si nihče ni upal blizu; vsak je bil v strahu, da se zapodi kača vanj, kajti kača bila je v kolobarju zvita in pripravljena, da se zakadi na tistega, ki bi si ji bližal. Po dvehurnem obleganju, se je končno vendar ojunčil neki potnik, da je pomeril s samokresom na kačo in jo ustrelil. Zadel je dobro, kača se ni več ganila. Vsem je odleglo: z velikim dolгим drogom so končno "kačo" izvlekli izza kovčega. V veliko začudenje, kača ni imela ne glave, ne repa: bil je velik kolač sivih ovitih žic. Tablo.

Plodnost krokodilov. V porečju reke Gradi in Kami v južni Afriki so še vedno krokodili velika muka in nevarnost za naseljenec, vključno vsem poskusom, da bi te pošasti uničili. Ti grabežljivci odnašajo in požirajo v veliki množini teleta, ovce, koze in tudi prešiče. Akoravno je bilo mimo tega leta v omenjenem kraju ubitih deset krokodilov, pojavili so se letos v še večji množini, kakor nikdar poprej. Nedovno temu je bila ubita velika samica, a kmalu so našli tudi njeno gnezdo na bregu reke, v njem pa 62 jaje. To je največje število krokodilovih jajc, kar se jih je našlo v enem gnezdu — doslej najdenih je največ 42 jajc, ker navadno samica zleže 35 do 40 jajc.

Alkohol v službi policije. "To ni mogoče," boče kdo rekel, pa je vendar resnica. Nedavno temu je dobil stražnik na južnem kolodvoru v Ljubljani zaupno obvestilo, da hoče nek tujec v neki gostilni v Kolodvorski ulici za prav nizko ceno prodati še dobro ohranjeno kolo. Stražnik je takoj storil svojo dolžnost in se šel o tem informirati, a neznanec je bil lokal že zapustil in stražnik se je moral vrniti praznih rok nazaj. Vse nadalnje je bilo brezuspešno. Ker je stražnik dobil informacije, da je tujec šel pred kratkim po odgonu v Litijo, ter da je posebno "dober znanec" tržaške policije, je bil posebno pazljiv in pozoren. Opravljajoč pred kolodvorom svojo službo, je stražnik pozno ponoči zapazil nekega človeka, ki je peljal po Kolodvorski ulici kolo za "uho".

Mož je bil pa tako "naložen", da se je s kolesom hipoma ločil. Kolo je padlo na desno, kolesar pa na levo. Ko je stražnik videl, da kolesar kobaca po cesti in kolesa sploh ne more obvladati, mu je prihitel na pomoč. V tem trenutku pa je po osebnem opisu spoznal onega tujca, ki je pred par urami prodajal v gostilni kolo. Z veseljem mu je pomagal na nogo ter ga nato s kolesom vred spravil na stražnico. Tujec je izpovedal, da je brezposelni kuhar, Jožef Bas, rojen 2. januarja 1882 v litijemskem okraju ter da je kolo njegova last. Kmalu se je pa izkazalo, da je kolo last polirja Vogriča, ki je sedaj zaposlen v Brežicah. Nato so Basa utaknili v zapor in ga izročili sodišču, kjer sameva in premiškuje o nevidni moči alkohola.

Rojakom naznanje.

V poslednjem času so pričeli nekteri Židovi po svetu širiti vest, da pošiljajo novce po telegrafu v staro domovino za 50 ct. stroškov. Da tem stopimo v eno vrsto tudi pri nas, sestavljamo dotični kablecode ter bode v par tednih gotov. Kdor prvič pošlje denar v staro domovino, ni niti misliti, da je to mogoče za 50 ct., ker velja vsaka beseda 32 ct. Urediti se da to le za stalne in večkratne pošiljalce in to izdelujemo sedaj.

Najvarnejša pot pa je le pošiljanje po dosedanjih navadi, da v Avstriji izplača vse pošiljatelj c. kr. poštna hranilnica na Dunaju in za Hrvate kr. poštna hranilnica v Budapešti. Ako je kaka pomota, državne oblasti posredujejo in vse izvedejo; pri kabelnu ali telegrafu so pa pomote na dnevnem redu in brzojavni urad ne jamči za prav nič.

Neumnost pa je misliti, ali pa zadržati, da pride denar domov v dveh ali treh dneh. Tukaj čaka tak bankar, da ima več denarnih nakaznic in to par dni; potem obvesti brzojavno svojega zastopnika o izplačilu, zastopnik pa šele potem piše poštne nakaznice in jih odpravi. Vse to pa traja po sedem ali več dni. Znano pa je, da naše male pošte na deželi nimajo nikdar dovolj denarja v blagajni in ako pride do izplačila, je treba tam čakati, da dobe denar od višjega urada. To je gotovo in vsak razsoden človek ve, da je res. Zato je neumnost pošiljati denar po telegrafu, ko vendar končno ne pride preje v roke naslovnika, kakor skozi Dunaj ali Pešto.

Židom je za bussines, ne pa za ugodnost Slovencev!

Za to naj vsak previden Slovenec pošilja denar kakor doslej po

Frank Sakser Co.

82 CORTLANDT ST.,

NEW YORK, N. Y.

6104 ST. CLAIR AVENUE N. E., CLEVELAND, O.

in siguren je, da bode gotovo došel v prave roke kakor se je to zgodilo dosedaj že skozi 18 let.

Severova Zdravila so povrnila tisočerm ljudem zdravje.
Tu so na slično uslugo tudi vam.

Severov Želodčni Grenčec

Staro in zanesljivo zdravilo za oslabei tek, težko prebavo, onemoglost in vsakojako neprebavnost.

Priporočljiv kot izdatna tonika in krepilo za priletne ljudi, prebolevalnike in osebe nežnega ustroja

Cena \$1.00 steklenica.

SVARILO!

Ne dajte si Severovega Želodčnega Grenčeca zamenjati z drugimi pripravki. Zahtevajte pristnega in pazite, da je ime "Severa" natisnjeno na steklenici.

Na prodaj v lekarnah in zanesljivih trgovinah. Čuvajte se ponaredb. Čo ne morete dobiti Severovih Zdravil v svojem kraju, pišite nam.

Zdelani možki in ženske

nervozni, onemogli, oslabei, opečani in potrti ljudje najdejo olajšbo, ako začno uživati.

Severov Nervoton

zelo prijetno in izdatno zdravilo, ki poživlja moč in krepi vse živčevje. Teži čutnice, donaša naravno spanje. Cena \$1.00.

Znaki nevarnosti.

Bol v hrbti, omotica, glavobol, otekli sklepi, usadlina v vodi se morajo nemudoma lečiti, ker ne zgoljno vedejo do resnih bolezni.

Severovo Zdravilo za obisti in jetra

vzdržuje pravejalne organe telesna v zdravju in moči ter odvrta nevarne bolezni. Na volilo za uspešno zdravljenje okrog vsake steklenice. 50c in \$1.00.

ZANESLJIV ZDRAVNIŠKI SVET ZASTONJ.

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

ODVETNIK

PATENTI

GARL STROVER

1009-140 Washington St.
TEL. 3989 MAIN

CHICAGO.

Dobra Unijska Gostilna, kjer se
mrzel in gorak prigri-
zek. Pod vodstvom

Jos. S. Stastny

2005 Blue Island Ave.

delik Dvorana za društvene in unijske seje, in
Vruga dvorana za koncerte, ženske in zabave.

SALOON

z lepo urejenim keglščem in sve-
že Schoenhofen pivo priporoča

ANTON MLADIČ,

937 Blue Island Ave. Chicago Ul

Kedar

potrebuete obleke ali obuče, za se ali vaše dečke tedaj
pridite k nam. Največja zaloga moške obleke, srajc klobukov in spodnega perila na zapadni strani.

Cene zmerne. Unijsko blago.
Izdelujemo obleke po naročilu.

J. J. DVORAK & Co.

1853-55 Blue Island Ave.

Telefon Canal 1198.

Cenik knjig,

katere se dobe v zalogi

"GLAS SVOBODE" Co.

1518 W. 20 Street, Chicago, Ill.

Cankarjevi spisi:

Vinjete	\$1.80
Jakob Ruda	..60
Za narodov blagor	..1.00
Knjiga za lahkomijske ljudi	..1.25
Kralj na Betajnovi	..1.00
Hiša Marije Pomočnice	..1.00
Gospa Judit	..1.00
Nina	..1.00
Krpanova kobila	..2.00
Hlapec Jernej	..75
Zgodbe	..1.00
Za križem	..1.50
Ob zori	..1.50

Kersnikovi spisi:

Cykamen, I. snopič	..1.25
Agitator, II. snopič	..1.25
Na žerinjah, III. snopič	..1.25
Lutski ljudje, IV. snopič	..1.25
Rošljini in Verjanko, V. snopič	..1.25
Jara gospoda, VI. snopič	..1.25
Gospod Janez, VII. in VIII. snopič	..2.50
Berite novice, IX. snopič	..1.75

Trdinatovi spisi:

Bahovi huzarji	..1.50
Bajke in povesti, I. zvezek	..1.00
" " " " II. " " "	..1.00
" " " " III. " " "	..1.00
" " " " IV. " " "	..80
" " " " V. " " "	..1.25

Jurčičevi spisi:

I. zvezek	..60
II. " "	..60
III. " "	..60
IV. " "	..60
V. " "	..60
VI. " "	..60
VII. " "	..60
VIII. " "	..60
IX. " "	..60
X. " "	..60
XI. " "	..60

Sienkiewiczovi spisi:

Rodbina polaneških v 3 delih	..\$5.00
Mali vitez v 3 delih	..\$3.50
Potop I. in II. zvezek	..\$2.20
Križarji v 4 delih	..\$2.60
Za krunom	..15
Z ognjem in mečem, v 4 delih	..\$2.50
Brez dogme	..1.50

Stritarjevi spisi:

Pod lipo	..60
Jagode	..60
Lešniki	..60
Zimski večeri	..60

Knezova knjižnica:

I. zvezek	..40
II. " "	..40
VII. " "	..50
IX. " "	..40
X. " "	..40
XI. " "	..40
XII. " "	..40
XV. " "	..75

Tavčarjeve povesti:

I. zvezek	..1.35
II. " "	..1.35
III. " "	..1.35
IV. " "	..1.35
V. " "	..1.35

Tolstojevi spisi:

Rodbinska sreča	..40
Ana Karanina	..\$3.20
Kazaki	..80

Venec slov. povesti:

III. zvezek	..60
IV. " "	..60
V. " "	..60
VI. " "	..60
VII. " "	..60
VIII. " "	..60
IX. " "	..60

Zabavna knjižnica:

13. zvezek	..50
14. " "	..30
15. " "	..60
16. " "	..60
17. " "	..40
20. " "	..75

Knjižnica Nar. zal. v Celju:

I. zvezek	..40
II. " "	..1.00

Razni drugi spisi in prevodi:

Opatov praporček	..35
Moment!	..1.50
Spomini	..1.00
Iz naših krajev	..1.25
Obsojenci	..1.25
Igračke	..1.00
Tilho in drugi	..1.00
Reformacija	..50
Spolne bolezni	..25
Dobro gospodarstvo	..1.50
Primož Trubar	..50c
Dobra kuharica	..\$3.00
Medvedji lov	..50
Kapitan Žar	..60
Na divjem zapadu	..60
Džungl	..1.00
Na rakovo nogo	..50c
Srce	..1.00
Slovenski fantje v Bozni, 2 zvez.	..75
Marica	..40
Spominski listi	..25
Burska vojska	..30
Avstrijski junaki	..75
Znamenje štirih	..30
Veliki trgovec	..60
General Lardon	..30

Črni bratje

Andrej Hofer	..25
Princ Evgen Savojski	..25
Viljem baron Tegetthoff	..30
V tujih službah	..50
Na bojišču	..40
Marjetica	..50
V gorskem zakotju	..15
Ilidja	..75
Krištof Kolumb	..25
Uporniki	..60
Vojska na daljnem vzhodu	..\$2.40
Zadnja kmečka vojska	..80
Odkritje Amerike	..1.00
Gozdovnik 2 zvez. skupaj	..90
Materina Žrtev	..50
Repoštev	..20
Babica	..60
Robinson	..60
Priprave o Petru velikem	..80
Pod turškim jarmom	..20
Štiri povesti	..20
Izdajavec	..60
Križem sveta	..30
Zlatarjevo zlato	..1.00
Miklova Zala	..40
Zmaj iz Bozne	..50
Pri stricu	..40
V delu je rešitev	..30
Knez črni Jurij	..20
Nikolaj Zrinjski	..20
Na krivih potih	..40
Domači zdravnik	..60
Navodilo za spisovanje raznih pisem	..80
Pravila dostojnosti	..20
Slovenski pravnik, vez.	..\$2.80
Občna zgodovina, skupaj 5 delov	..\$7.50
Kitajci in Japonci	..60
Ročni slovensko-angleški in angleško-slovenski slovar	..60
Avstralija in nje otoki	..75
Razporoka	..1.00
Ponižani in razžaljeni	..1.50
Luči	..75
Ruska moderna	..2.00
Ben hur	..2.25
Iz knjige življenja II. zvez.	..1.50
Vaska kronika	..85
Stepti kralj Lear	..60
Straža	..1.25
Islandski ribič	..60
Z viharja v zavetje	..1.00
Reliëfi	..1.00
Slučaji osode	..75
Beračica	..20
Mladost	..40
Božična moč	..40
Kirčžali	..80
Pot za razpotjem	..1.50
Novela in črtice	..1.80
Pod spovednim pečatom 2 knjigi	..\$2.30
Pred nevihto	..30
Strahovalci dveh kron 2 zvez.	..1.00
Barvaste čreplje	..30
Mož Simone	..1.00
Malo življenje	..50
Deteljica	..30
Oče naš	..75
Doktor Holman	..25
Tartarin iz Tarascona	..60c
Tartarin mušketirji	..2.50
In Dvajset let pozneje	..\$3.00
O te ženske	..1.00
Grof Monte Cristo I. zvezek	..2.00
" " II. " "	..2.00
Dama s kamelijami	..1.00
Preko morja	..40
Korčanske povesti	..60
Čez trnje do sreče	..60
V znamenju življenja	..75
Bolgarija in Srbija	..75
Utrinki	..1.00
Dolina krvi	..2.10
Tolstoj in njegovo poslanstvo	..30
Veliki punt	..80
V naravi	..60
Zadnji rodbine Benalje	..75
Iz nižnj življenja	..50
Blagor na vrtu cvetočih	..75
Dve noveli	..50
Rdeči smeh	..75
Mali lord	..80
Kratka zgodovina	..50c
Kako pišejo ženske	..1.50
Navihanci	..1.25
Znancel	..1.00
Jari junaki	..1.25
Ljudska knjižnica 3. zvez.	..30
Andrejčkov Jože 8 zvez. skupaj	..1.50
Naš dom 8 zvezkov po	..25
Zločin in kazni skupaj 3 knjige	..\$5.25
Zornik I. zvezek	..50
Solnce in senca	..15

Naročilom je priložiti denarno vrednost, bodisi v gotovini, poštini nakaznici ali poštinih znamkah po en ali dva centa. Poština je pri vseh teh cenah že všteta.

NAJEMNIK & VANA, IZDELOVALCA

sodovice mineralne vode in drugih neopojnih pijač.

82-84 Fisk St. Tel. Canal 1405

Vsak slovenski delavec mora čitati svoje glasilo t. j. "Glas Svobode!"

Družabni razredi v času francoske revolucije

SPISAL K. KAUTSKY. — POSLOVENIL A. H. S.

(Nadaljevanje.)

X.

Druge velesile.

V istem času pa je revolucija v Franciji v taki meri izbruhnila in je tako izrazito kazala tendence nasprotujoči absolutni monarhiji, da so najbolj ozko mišljeni monarhični diplomati izvan Francije bili prisiljeni postati in premišljati. Kakor je vse izgledalo, je bila nevarnost, da bi se revolucionarne tendence, če bi bile uspešne v Franciji, tudi v sosednjih državah, kot v Nemčiji, Belgiji in Piedmontu vgnezdile. In zaradi tega so si vse evropske monarhije vzele za izključno nalogo, da revolucijo zadušijo ali jo pa vsaj deloma omeje. In če pregledujemo zgodovino, opazimo, da se razne države javno izražale ter odkrito priznale svoje stališče napram francoski revoluciji. Avstrijski cesar Leopold je javno pokazal svoje stališče v izjavi v Mantua, v svojem cirkularju, izdanem v Tadu in v manifestu, katerega ste izdali Avstrija in Prusija proti Franciji po sklenitvi formalne mirovne pogodbe v Pillnitz dne 27. avgusta 1792 in kateri je bil izdelan v zelo surovem in pretečem tonu. Se več, cesar je dovolil, da se smejo izgnanci pripraviti za vojsko in potem vdreti v Francijo. Ljudstvo na Francoskem je vedelo, da ste Avstrija in Prusija delali načrte za vojsko. Vendar pa se je pripetilo, da pomen te zaveze je bil le na popirju, nikakor pa se ni vresničil. Pisatelj Von Sybel veliko piše o pogodbah in sklepih tedanjih monarhij ter zaključuje, da ostale monarhije so se trudile na vse načine, da bi se ohranil mir, toda puntarska Francija je hotela imeti vojsko in v to silila ostale monarhije. Kaka doslednost pruskega profesorja! (Kautsky pravi, da na njega je ta cela zadeva popolnoma drugače vplivala in mi se ž njim popolnoma strinjamo. Op. prest.) On pravi: V Franciji so bili Girondisti, kakor tudi dvor s svojimi pripadniki navdušeni za boj. Dvor se je najdal, da mu priskočijo Avstrija in Prusija na pomoč, ter pomorete zopet ustanoviti staro monarhijo. Girondisti so bili navdušeni za vojsko radi tega, ker so mislili, da vojska je neizogibna in so zato silili, da se z vojsko začne, predno se sovražnik za isto pripravi. Kar se pa tiče glede drugih monarhij, pa so iste z vojsko odlašale, ne radi tega, ker so ljubile mir, ampak zato, ker niso ena drugi zaupale. Rusija je hlepela po tem, da se vojska s Turki prekine ali pa konča, ker bila je sama. Avstrija je namreč odpoklicala svoje čete, Rusija pa je zopet imela grde spetkarje s Poljaki, ki so se predzrnili, da se izpod ruskega jarma osvobodijo. — Prusija na drugi strani je dobro vedela, da Poljaki bodo v najkrajšem času povedali Rusiji kaj nameravajo in zato je hotela izkoristiti to priliko in to tem bolj, ker je hotela svoja posestva razširiti na iztok. Zato je zahrbtno sklenila zvezo z Rusijo, in nastopila proti Poljakom. Ker je pa Avstrija tudi hrepnela po poljskih provincijah, je bila Prusiji in Rusiji trn v peti, zato ste jo Prusija in Rusija nekako od strani gledale. Ker je bilo temu tako in da se znebite Avstrije, sta oba Katarina in Frederik silila Leopolda, da začne vojsko s Francijo samo, da bi imela ona dva prosto roko na Poljskem. Toda Leopold je dišal kaj nameravata ona dva, zato se je obotavljal storiti kake korake, predno se ne reši poljsko vprašanje.

Franc II., ki je sledil Leopoldu (1. marca 1792) je bil bolj voljan dečko. Bil je še mlad, neizkušen onem pa "malo važen". Kot tak je njegova vlada napovedala vojsko Franciji (20. aprila 1792) zahtevajoč, da se stari položaj kakor tudi mir ohraniti. Začela se je toraj vojska predno se je razdelil plen, katerega so nameravali dobiti na Poljskem. Prusija se ni mogla izogniti vojski, katere je zadelo nemško cesarstvo in zaveznike v Pillnitz. Vendar pa ni nobena započela odločne akcije. Moč sovražnika je bila podcenjena. Kakor so izgnanci in policijski vohuni poročali, je bila cela Francoska zvesta kralju in je hrepnela, da se jo reši iz jarma teroristične manjšine. Seve-

da pruska armada se je kmalu prepričala, da je bila moč sovražnika podcenjena, vendar pa še nekateri "lojalni" zgodovinskeci tega nečejo priznati. Seveda zavezniki so pričakovali, da bo francoski kralj Louis XVI. skri-voma znjimi deloval, s tem da slabi vojaško akcijo od francoske strani. Toda napad na Tuileries dne 10. avgusta 1792 jim je očel odpri. Najvažnejši vzrok za slab napredek vojaških priprav od strani Avstrije in Prusije je bila, da se "zavezniki" niso mogli pogoditi glede razdelitve poljskega kraljestva. Katarina je seveda med tem časom poslala čete na Poljsko in Prusija, katere je do meseca maja 1792 igrala nekako vlogo kot zaveznica Poljakov, je nakrat vrgla masko raz obraza in dala nasvet za ponovno razdelitev Poljske v blagor ljudstva in za "povrnitev miru in reda". Ko so ruske čete, brez pomoči zaveznikov, porazile Poljake, ste Avstrija in Prusija vodili vojsko proti Franciji. Seveda ruska akcija na Poljskem je na te vlasti tako uplivala, da ste vodili vojsko z nekako pobitim srcem. Poljska jima je bila več mar kot pa "mir" v Franciji in zato se ni čuditi, da je cela stvar zelo neugodno izpala za "zaveznike".

V letu 1793 je postal položaj bolj nevaren za Francijo. Avstrija se je energično pripravljala za njen propad. Mnogo držav je priskočilo na pomoč zvezi protirevolucije. Ker je Francija okupirala Belgijo, ste skočili na pomoč zvezi Anglija in Holandska, poleg tega pa je Anglija pokurila še Sardinijo, Portugalsko, Španško in Neapelj. V Franciji so se mnoge pokrajine in mesta uprle. Stara armada je bila razpuščena, nova, revolucionarna armada pa je bila še le v povelju. Prejšnje aristokratske častnike so ali odstavili ali pa so sami pobegnili, drugih pa še ni bilo, da bi zavzeli njihova mesta. V bitkah prejšnjega leta je pal marsikateri stalni vojak in večina ostalih so bili rekruti. Poleg tega se ni moglo zanašati na generale, ker ti so se večkrat pokazali, da so izdajalci in da se na nje ne more zanašati. Ko ne bi vlada strahu in groze s svojo železno pestjo porinila vso moč Francije v bojne vrste in postavila veličansko število vojakov nasproti sovražniku, ki jih je obdajal od vseh strani, bi mlada republika morala prav gotovo podležati navalu ostale Evrope. — Vključ vsem njenim napenjanjem, je bil njen položaj dovolj kritičen in obupen.

Na srečo za republiko, je bil pohlep njenih oponentov ravno tako velik kot in njih mrznja do revolucije. Vsaka zaveznica je gledala samo za lastne koristi v vojski in za bogat plen. Nobena ni zaupala drugi, vsaka je šla svojo pot in namesto, da bi skupno zadajale odločilne udarce, so rajši grabile plen.

Sardinija je prosila Avstrijo za nove moči, katerih pa Avstrija ni hotela dati in to radi tega, ker Sardinija ni privolila v to, da bi v slučaju, da si Sardinija pridobi kako Francosko pokrajino odstopila Avstriji svojo pokrajino, zvano Novarese. Rezultat je bil velika jeza v Sardiniji. Zlat čas je bil zgubljen, pomoč vstaškega mesta Lyons je bila sedaj brez pomena in veljava in napad na Francijo od italijanske strani je bil izključen. Angleške čete v Belgiji so se polotili samo pristanišča Dunkirk. Holanci so se naveličali vojne, ker so videli, da se ne morejo okoristiti, ostali ste še samo Avstrija in Prusija.

Na zimo 1792—93 ste se Rusija in Prusija sporazumeli glede druge delitve poljske kraljevine, Avstriji pa so obljubili, da bo dobila kos francoske zemlje. Ker je bilo temu tako, je Prusija pretela, da takoj odstopi od vojske, ako Avstrija in Anglija ne sankejo-nirane delitev Poljske. To pa ni povečalo prijateljstva med Prusijo in Avstrijo. Sedaj je Avstrija imela samo en cilj in ta je bil, da iztrga Franciji Alzacijo in kos zemlje na severni strani Francoske. Prusija pa, ki je sedaj popolnoma okupirala Poljsko se ni več brigala za vojsko s Francijo, ali pa da bi Avstriji svojo tekmovalki skočila na pomoč. Pruska armada je zgrubila dovolj časa pri obleganju Mainz in je z mirnim

očesom gledala, kako ste se Francija in Avstrija suvali za Alzacijo. In ko se je Avstrija približala Rusiji, se je Pruska zbal, da se ji ne bi kaj nesramnega za hrbtom pripetilo je poslala vse svoje, do tedaj na francoski meji in ob reki Rhein nahajajoče se čete na Poljsko, da tam varuje svoj plen. To se je zgodilo v mesecu septembru 1793.

Koalicija pa je bila še celo v slabšem stanju leta 1794. Nekaka diferenca je nastala med Španijo in Anglijo, na Poljskem pa je na spomlad nastal punt, ki se je s tako naglostjo širil, da mu Rusi niso bili kos, Prusi pa so mogli priskočiti Rusom na pomoč. Ker so imeli punt in nemire v lastnih pokrajinah ni bilo niti za misliti, da bi se vdeležili vojske s Francijo. Tudi Avstrija ni mogla z vso močjo pritišniti na Francoze, ker skrajna ura je bila poljskemu kraljestvu in tedaj je bilo neobhodno potrebno za Avstrijo, da pošlje svoje čete na poljsko mejo, ako hoče kaj dobiti in če noče, da bi se jo tako na stran potisnilo, kot se je to zgodilo pri drugi delitvi. Ko se ne bi Anglija toliko trudila, da ohrani koalicio, bi se ista zdrobila na kose.

V tem času pa se je francoska revolucionarna armada opomogla v moči. Razvila je novo taktiko, lastno samo njej. Iz novega krkla častnikov so se dvignili vojskovodje in generali, kateri so spremenili tarmado v strah fevdalne Evrope. Najznamenitejšje generali so bili: Hoche, Kleber, Moreau in Bonaparte. Med tem ko so se glave fevdalnih monarhij še vedno prepirale glede razdelitve plena, dasiravno se niso bile pozitivne o zmagi, se je francoska revolucionarna armada pripravljala za vojsko. Ko bi tudi zvezane monarhije bile uspešne v vojski, bi bilo vseeno težava pobiti revolucijo in saj začasno izposlovati mir in red, tak kot je bil pred letom 1789. Kedo bi si mislil, posebno pa še kratkovidni monarhi, da bo francoska republika v letu 1794 začela s agresivnim napadom in pretresla fevdalizem po celi Evropi!

Sedaj oponenti revolucije z veselijem kažejo na vse kaj drugo kot pa fakte, češ, ljudstvo odvrenemo od "slave" revolucije. — Zmagonosno vpijejo, da francoska armada ni s lastno močjo žela uspeh, temveč so zmagali le zato, ker so diplomati prevračali stranske kozle. Res je, da ne daje slave revoluciji, ampak kot leži in stoji je dala še manj slave svojim sovražnikom.

Naj bo kakor hoče, slava sem, slava tam pripoznati je treba, da samo moč revolucionarnih elementov nikakor ni pomagala do zmage. Hibe in zmote njihovih oponentov so veliko pripomogle do zmage. Ena stvar pa je gotova in ta je, da te zmote so bile slučajne in zmaga revolucije je bila tudi le slučaj.

Diference med dvori, podobne razkolu med plemstvom in birokratično monarhijo, kar je veliko pomoglo revoluciji, so imele globoko podstavo v položajih onega časa. Ti izbruhi niso posamezni, slučajni dogodiljaji, ampak tipični čudeži, ki so se zopet in zopet ponavljali in spremenjenih oblikah in se jih lahko zasleduje v zgodovini narodov doli do časa, ko se je začelo razredno razlikovanje.

Na vsak način pa si bi morali misliti, da ugled njihove nevarnosti, bi vodil fevdalne oblasti do tega, da bi pozabile na svoje posebne interese in se zavedle skupne koristi in da bi jih spodbudil, da bi časno žrtvovali nekaj za stalno dobrobit. V teoriji se to vidi zelo jasno, vendar pa niso zgodovinski prereki mogli prevzeti privilegirancev, da bi to spoznali. Isti razvoj ki je naredil revolucijo je prikratil privilegirance za vsak moralni in intelektualni pogoj, ki bi jim morda zdato služil pri opoziciji revolucije. Ko so fevdalni elementi zgubili svoje družabne funkcije, ni njih število postalo samo preveliko in škodljivo, ampak so zgubili vse moralne sposobnosti, ki so prihajale od leta nazaj. Ljubili so rajše zabavo, brezdelnost, postali so babjeki in pozabili so, kako se je treba boriti, da se doseže kaka stvar. Pa tudi žrtvovati niso hoteli ničesar. Bili so pravi mehkužneži. Pogled na aktualne položaje je kazal s vedno večjo jasnostjo nepotrebnost in nekorist fevdalnih elementov. Njihovi interesi so jih silili, da so vse to ljudstvu

prikirivali, sebe gojufali in gradili zlate gradove v oblake. Približevanje revolucije jih je sililo, da počno zopet misliti na oni čas, ko so bili še potrebni in koristni, vendar pa fevdalni elementi v splošnosti tega niso razumeli in tako nazivali vse to "ideal". Revolucija jih je gnala do mysticizma, špiritualizma, romanticizma, do spomina idej, katere so morda bile v njihovih časih dobre, ampak ki so bile sedaj popolnoma nesmiselne in so navadno vodile do največjega razočaranja in prevare.

Zlasti fevdalne družbe so bile že moralno in intelektualno bankrot, ko se je nanje zrušil politični in ekomični bankrot.

[Nezmožni vsaj začasno žrtvovati se, nezmožni velikega odloka in sodbe, nezmožni zapopasti svoj položaj, jim je primankovalo vsega, kar bi jih znabit zdržilo v velikansko in pravo "reakcionarno maso". Res je, da so bili razni fevdalni elementi med seboj združeni, liki množini podgan, kojih repi so zraščeni, ki se le s težavo zamorejo gibati in so nezmožni iskati si žveža tako, da naposled morajo druga drugo požreti.

Nesloga, razdruženos, kratkovidnost in ozka pamet fevdalnih elementov niso bile slučajne. Bile so ravno tako neizogibne kakor razredni konflikti vseh časov. Vse to je postalo faktor, ki je imel velik vpliv na revolucijo.

Iz tega tedaj jasno vidimo, da družabni razvoj je rezultat ne samo radi konfliktov med dvigajočimi in zgublajočimi se razredi med onimi, ki ima interes v ohranitvi onega, kar eksistira in onimi, katerim kar obstoji postaja vsaki dan bolj neznosno, ampak radi konfliktov v vsaki grupi. Vsak teh konfliktov, ne glede kaj je bila namera spornežev, je povpspeval tek revolucije. Može se komu čudno zdi, vendar pa je resnično, da nesloga v gospodujočih razredih in nesloga v podvrženih razredih ste bili instrument za revolucijo. Opozicija interesov med kapitalisti in malim meščanstvom, med deželo in mestom, je malo kedaj ovirala revolucijo, največkrat pa jo je do skrajnosti podpirala. V teh slučajih se je enerzija, ki je revolucijo razvila, povečala, je porodila še višje ideale za revolucionarne mase in jih silila gori, naprej.

Na drugi strani pa opazimo, da je opozicija interesov med gospodujočimi razredi vodila do ponovitve njihovih naporov. Njih smeri je omejila. Namesto, da bi jih pripravila za boj proti revoluciji z vso odločnostjo in enerzijo, je storila, da so se omejili samo na momentane ugodnosti, zadovoljujoč se s tem, da so toliko ubranili njeno pot, da ni vodila do popolnega poraza. Namesto, da bi pogasili ogenj v domačem kaminu, so skušali izrabiti splošno razburkanost za to, da bi plenili in ropali pri svojih sosedih, dokler niso padli, s čimur je bil storjen